

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Project)

เรื่อง การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อน
เกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก
เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน
(Organic Agricultural Thailand Unicorn Project)

จัดทำโดย กลุ่มที่ 5 รุ่นที่ 94

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 94
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2564
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project)

เรื่อง การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ
สู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน
(Organic Agricultural Thailand Unicorn Project)

จัดทำโดย กลุ่มที่ 5 รุ่นที่ 94

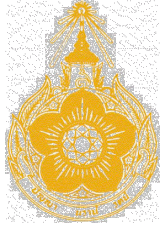
1. นางสาววิภาดา	ลิ่วเฉลิมวงศ์
2. นายถวัลย์	รอดจิตต์
3. นางอนงค์	เจริญวัย
4. นายกมล	โสพัฒน์
5. นายชูชัย	พนัสอัมพร
6. นายน้อง	เจริญภาค
7. นายนิวัฒน์	หาญสวัสดิ์
8. นายไพบูลย์	เมฆมานะ
9. นางสาวอาภากร	ว่องเขตกร
10. นางสาวอัมพิกา	อภิชัยบุคคล
11. นางสาวอริยาพร	อำนาจสรเดช

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 94
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2564

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

วัชรวิชญ์ กীরตติดุสิตโรจน์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

อาจารย์ที่ปรึกษา

สุรพันธ์ ปุสสเด็จ

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ รองรับแรงงานขนาดใหญ่ถึง 11.07 ล้านคน โดยในปี 2563 สร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณร้อยละ 8.5 ของ GDP แต่ที่ผ่านมาภาคเกษตรกรรมก็มีความท้าทายในหลายด้านทั้งการพัฒนาศักยภาพการผลิต สภาพแวดล้อม การรักษาเสถียรภาพราคาสินค้า การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งการยกระดับภาคเกษตรกรรมให้สามารถมีศักยภาพแข่งขันในอุตสาหกรรมโลกปัจจุบัน จำเป็นต้องจัดการควบคุมทั้งด้านต้นทุน คุณภาพ และปริมาณของสินค้า กอปรกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ความมั่นคงทางอาหาร ภาวะเปราะบางทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มงวดในเรื่องคุณภาพมากขึ้น กระแสความกดดันในด้านเทคโนโลยีที่มีการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ทดแทนแรงงานคน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังคมสูงวัย จึงถึงเวลาที่เกษตรกรของประเทศต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่การทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์แบบอัจฉริยะ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต พัฒนาภาคการเกษตรให้ยั่งยืน โดยมีธุรกิจ AgriTech Startup Unicorn ที่มีแนวโน้มและโอกาสที่จะเติบโตอย่างแข็งแกร่ง เป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ของไทยให้ทันสมัย

คณะผู้จัดทำจึงได้ร่วมกันวางภาพอนาคตใน “การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ สู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน” ให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งหมายนำ Startup Unicorn ซึ่งเป็นโมเดลธุรกิจแบบใหม่ของโลก มาใช้ เพื่อนำไอเดียและเทคโนโลยีมาช่วยสร้างสรรคนวัตกรรมในการแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระบวนการทำการเกษตรไทยสู่การเกษตรอินทรีย์คุณภาพ เกษตรอัจฉริยะ และเกษตรแม่นยำ และนำผลผลิตอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก อันจะนำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจฐานราก การนำคลังสมองคืนถิ่น การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน โดยภาครัฐจะพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยเฉพาะกับคนตัวใหญ่ที่แข็งแกร่งกว่า ทำหน้าที่เป็น platform สำหรับการพัฒนาให้กับทุกภาคส่วน ให้ความช่วยเหลือคนตัวเล็กในการสร้างและพัฒนาศักยภาพเพื่อการเติบโตแบบพึ่งตนเองได้ สร้างกฎกติกาและสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อก่อกำเนิดระบบนิเวศนวัตกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการดึงดูดคนเก่ง บริษัทชั้นนำ กองทุนจากทั่วโลก และดำเนินกลยุทธ์ “แม่เหล็กดูดแม่เหล็ก” เพื่อสร้าง network effect จุดประกายการเรียนรู้ และพัฒนาความร่วมมือเพื่อการเติบโตร่วมกัน โดยมีเป้าหมายหลักที่จะบรรลุให้ได้ภายในปี 2570 จำนวน 4 ประการ ได้แก่ (1) ประเทศไทยมี Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตรจำนวนอย่างน้อย 1 ราย (2) ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ร้อยละ 10 ภายใน 3 ปี และร้อยละ 15 ภายในปี 2570 (3) การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชน เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 70 และ (4) มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพ เพิ่มขึ้นร้อยละ 90

การบรรลุเป้าหมายหลักดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายรอง 7 ประการ ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ (1) การสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับการก่อกำเนิด AgriTech Unicorn (2) การวางรากฐาน การปรับโครงสร้างและกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ไทยสู่เกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำและ เพื่อให้มีผู้ประกอบการมากพอใน AgriTech Unicorn Ecosystem รวมทั้ง (3) การเชื่อมโยงการพัฒนาสู่เศรษฐกิจ ฐานรากที่ยั่งยืน โดยจะขับเคลื่อนผ่าน **AgriTech Unicorn Model การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทย สู่ตลาดโลก** อันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นองค์พหุเพียงอย่างเดียว ได้แก่ (1) การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการก่อกำเนิดของ AgriTech Startup Unicorn ที่ใช้ ASEAN เป็นฐาน ในการทำงานและค้าขายกับคนทั่วโลก (2) การวางรากฐานการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำเกษตร อินทรีย์ไทยเพื่อการผลิตภาพ เพิ่มคุณภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับเกษตรกร (3) การนำ ผลผลิตและการบริการของคนตัวเล็กทั้งกลุ่ม AgriTech Startup และเกษตรกรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก และ (4) การทำให้ภาครัฐโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนเป็น platform สำหรับการพัฒนาของทุกภาคส่วน

ในการนี้ ได้นำเสนอแนวทางการบรรลุเป้าหมายรอง จำนวน 8 ประเด็น (Issues) และ 1 ปัจจัยขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จที่สำคัญ ที่จะขับเคลื่อนผ่านมิติการพัฒนา 11 มิติ โดย 11 หน่วยงาน ที่ร้อยเรียงกันตามหลักการวิเคราะห์ห่วงโซ่ (Project's Value Chains) ตั้งแต่ต้นน้ำ (UpStream) กลางน้ำ (MainStream) และปลายน้ำ (DownStream). และสามารถนำไปจัดทำเป็นแผนงานโครงการ กำหนดวงเงิน งบประมาณ และนำสู่การปฏิบัติต่อไปได้ในอนาคต ดังนี้ (1) เสริมแกร่ง Opportunity AgriTech Startup ไทยก้าวสู่ Unicorn (2) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของ Thailand Unicorn (3) พัฒนา ระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมสำหรับ AgriTech Startup (4) สร้างศักยภาพกำลังคนภาคการเกษตรเพื่อการใช้ ประโยชน์เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างแพร่หลายและสร้างสรรค์ และเป็นผู้ประกอบการใน ecosystem ของ Opportunity AgriTech Startup (5) เร่งนำนวัตกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม วางรากฐานการปรับ โครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก (6) พัฒนา National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรกรอินทรีย์อัจฉริยะ เพื่อเป็นฐานต่อยอดการพัฒนา (7) EoDB เพิ่ม flow logistic ทั้งภายในและระหว่างประเทศ และ (8) อาศัยคลังสมองคืนถิ่นร่วมสร้างชุมชนฐานราก ที่เข้มแข็ง พึ่งตนเอง และพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมี Agile Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณ แบบบูรณาการ: Interoperability Budgeting System เป็นปัจจัยขับเคลื่อนความสำเร็จ (Enabling Factors) สู่เศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project) ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง Thailand Unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 94 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประจำปี 2564 รายงานฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ของทีมงานคณะผู้จัดทำกลุ่มที่ 5 ซึ่งมีจำนวน 11 ท่าน จากหน่วยงานกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ได้ค้นคว้ารวบรวมองค์ความรู้ในบริบทของเกษตรอินทรีย์และความเชื่อมโยงกับระบบโลจิสติกส์ ในมิติ Value Chain เพื่อพัฒนาและนำเกษตรอินทรีย์สร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอินทรีย์ในด้านต่างๆอย่างครบถ้วน ตั้งแต่การผลิต การตลาด การจัดการด้านการจำหน่าย ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม นำเกษตรอินทรีย์คุณภาพของไทยไปสู่ตลาดโลก อีกทั้งได้รับความรู้ ประสบการณ์ แนวทาง ความชำนาญ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ ที่หลากหลาย ในแต่ละสาขาอาชีพของอาจารย์และวิทยากรแต่ละท่าน ข้อเสนอแนะต่างๆ การได้รับกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงการได้รับโอกาสและการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชามาโดยตลอด

ในการนี้ จึงขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะดร.วัชรวิษณุ กิรติดุสิตโรจน์ อาจารย์ไพจิตร วิบูลธนสาร และอาจารย์สุรพันธ์ ปุสเสด็จ คณะที่ปรึกษา สำนักงานก.พ. ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมทุกท่านเป็นอย่างสูง ซึ่งคณะผู้ศึกษาหวังว่ารายงานการศึกษากลุ่มนี้จะเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ และเทคโนโลยี นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการ นำผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์คุณภาพไปสู่ตลาดในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน และขยายผลในการพัฒนาเรื่องต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของประเทศทุกด้าน ในโอกาสต่อไป

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ 5

3 กันยายน 2564

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
1. คำอธิบายสัญลักษณ์	ญ
2. คำนิยาม	ฎ
1. สภาพทั่วไปของปัญหา	1
1.1 ปัญหา ความท้าทาย หรือการพัฒนาประเทศ	1
1.2 ผลกระทบของการพัฒนา	4
1.3 ความพยายามที่ผ่านมา	6
1.4 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา	8
2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต	9
2.1 ทิศทางปัญหาหรือแนวโน้มที่ต้องพัฒนาต่อไป	9
2.2 Potential Demand ในอนาคต สำหรับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาต่อยอด	13
2.3 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต	15
3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา	16
3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลวิเคราะห์ หัวข้อ 1 และ 2	16
3.2 ภาพอนาคต แนวคิด หลักการ เป้าหมายหลัก	16
3.3 เป้าหมายรองเพื่อการนำสู่การบรรลุเป้าหมายหลักและมีมิติการพัฒนาย่อย	19
3.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมายรอง	20
3.5 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางการบรรลุเป้าหมาย	35
4. การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	37
4.1 การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติ	38
4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย	39
4.3 ความท้าทาย ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง	41
4.4 สรุป	44

5. สรุปในภาพรวม	45
5.1 สรุปภาพรวมจากหัวข้อ 1-4	45
5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน	47
บรรณานุกรม	49
คณะผู้จัดทำ	50

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ของไทย ปี 2560 – 2562	4
ภาพที่ 2 แนวโน้มการเติบโตของ Startup ทั่วโลก	13
ภาพที่ 3 AgriTech Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการ	20
ภาพที่ 4 Agritech unicorn Model การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก	21
ภาพที่ 5 มิติการพัฒนา 11 มิติร้อยเรียงจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดย 11 หน่วยงาน	28
ภาพที่ 6 การบริหารความเสี่ยงในการสร้างสภาพแวดล้อม	39
ภาพที่ 7 เป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง แนวทางการบรรลุเป้าหมายและมิติการพัฒนา 11 ประเด็นจาก 11 หน่วยงาน	45
ภาพที่ 8 แสดงเรื่องราวสู่เป้าหมายการสร้าง Thailand Unicorn ในรูปแบบนโยบาย และการปฏิบัติและมิติดินวัตกรรมทั้ง 11 มิติ	48

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

1. คำอธิบายสัญลักษณ์

SMEs	Small and Medium Enterprises
AgriTech Startup	Agriculture Technology Startup
BCG	Bio-Circular-Green Economy
R&D	Research and Development
GDP	Gross Domestic Product
Rol	Return on Investment
EoDB	Ease of Doing Business
YSF	Young Smart Farmer
NIA	National Innovation Agency, Thailand
DEPA	Digital Economy Promotion Agency (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล)
DE	Ministry of Digital Economy and Society
BOI	The Board of Investment of Thailand
SMEs bank	Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand
สสว.	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ชปท.	ธนาคารแห่งประเทศไทย
ชกส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
กลต.	สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
กค.	กระทรวงการคลัง
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
คค.	กระทรวงคมนาคม
ดศ.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มท.	กระทรวงมหาดไทย
รง.	กระทรวงแรงงาน
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- อก. กระทรวงอุตสาหกรรม
 อย. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

2. คำนิยาม

Thailand UNICORN คือ ธุรกิจ Startup สัญชาติไทยที่มี มูลค่าบริษัทมากกว่า 1 พันล้านบาทหรือดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 3.3 หมื่นล้านบาท นำ deep tech มาสร้างธุรกิจที่มุ่งเน้น การสร้างสรรค์ไอเดียใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการ แก้ปัญหา และอำนวยความสะดวก ชีวิตประจำวันของคนและสังคมด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากเดิม สามารถสร้างกำไรและทำซ้ำได้ เรื่อย ๆ (Repeatable) เติบโตและประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลายาว (Scalable) มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นกลไกในการผสมผสานความเจริญ ด้านเทคโนโลยีเข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นสามารถปรับตัว มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ

การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ คือ การส่งเสริม พัฒนา และยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร อินทรีย์ในระดับสากลโดยสอดคล้องกับโมเดลทางเศรษฐกิจใหม่ ที่เรียกว่า BCG และการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ อันจะสร้างให้เกิดการยอมรับจากผู้บริโภคทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ด้วยนโยบายมาตรการและการดำเนินงานที่หลากหลาย โดยความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนอันมีเป้าหมายร่วมอย่างเดียวกัน อันจะนำไปสู่การสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในระบบ เศรษฐกิจของประเทศ

เศรษฐกิจฐานรากสู่ตลาดโลก คือ การนำสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ รวมถึงภูมิปัญญาอันมีแหล่งกำเนิด จากชุมชน อันแสดงถึงการผสมผสานความคิดสร้างสรรค์กับอัตลักษณ์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ของชุมชนท้องถิ่น บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์แห่งพื้นถิ่นไทยที่เต็มไปด้วยนวัตกรรมและความใส่ใจ ไปยังผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยสามารถสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเกษตรกร และชุมชน และสร้างความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ได้มากขึ้น

ระบบเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน คือ ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น ที่สามารถพึ่งตนเองภายใต้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ในลักษณะความร่วมมือเป็นหุ้นส่วน สร้างความสัมพันธ์ มีคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม ผู้คน ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

1. สภาพทั่วไปของปัญหา

1.1 ปัญหา ความท้าทาย หรือการพัฒนาประเทศ

1.1.1 ภาคเกษตรไทยกับระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ภาคเกษตรเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่ขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ โดยจากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนประชากรในภาคเกษตรมากถึง 11.07 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.73 ของประชากรทั้งหมด และเป็นอาชีพสร้างรายได้ที่สำคัญให้กับประชากร โดยในปี 2563 สร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณร้อยละ 8.5 ของ GDP อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความสามารถในการสร้างรายได้เชิงเปรียบเทียบ พบว่า เกษตรกรเป็นกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2018) ระบุว่า กว่าร้อยละ 50 ของคนจนทั้งประเทศอยู่ในภาคเกษตร โดยมีรายได้เฉลี่ยเพียงเดือนละประมาณ 5,000 บาท คิดเป็น 1 ใน 3 ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของแรงงานนอกภาคเกษตร (16,000 บาทต่อเดือน)

เมื่อพิจารณาภาพรวม ศักยภาพการแข่งขันการผลิตสินค้าเกษตรของไทยต่ำกว่าประเทศอื่นมาก ข้อมูลของ World Bank ระบุว่ามูลค่าผลผลิตการเกษตรต่อแรงงานต่อปีของไทยอยู่ที่ประมาณ 1,200 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 36,000 บาท ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มร้อยละ 10 ของกลุ่มต่ำสุด แตกต่างจากกลุ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรต่อแรงงานสูงสุดถึงเกือบ 50 เท่า เช่น ผลผลิตทางการเกษตรในส่วนของข้าว ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของไทยอยู่ที่ 459 กิโลกรัมต่อไร่ ในขณะที่เวียดนามมีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยสูงกว่าไทยเกือบ 2 เท่าตัว ในขณะที่ไทยมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าประมาณร้อยละ 30 – 40 ในปี 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับเป็นผู้ผลิตและส่งออกอาหารในอันดับที่ 13 ของโลก ลดลงจากปี 2562 ถึง 2 อันดับ (อันดับที่ 11) มีส่วนแบ่งตลาดโลกของไทยลดลงอยู่ที่ร้อยละ 2.32 จากเดิมร้อยละ 2.49 ในปี 2562 โดยเวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย และฟิลิปปินส์ ได้ขึ้นมาเป็นคู่แข่งสำคัญ สถานการณ์ดังกล่าวนับว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทยในฐานะ “ครัวของโลก” ที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกอาหาร มาขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นเวลายาวนาน

ส่วนหนึ่งของสาเหตุของปัญหาดังกล่าว เป็นผลมาจากปัญหาสะสมของโครงสร้างและกระบวนการผลิตการเกษตรกรรมของไทย ตั้งแต่ (1) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ฤดูกาล พื้นดินและแหล่งน้ำ ทำให้ราคาสินค้าเกษตรหลักมีความผันผวน (2) การขาดศักยภาพและความสามารถในการเข้าสู่ระบบการผลิตที่ได้มาตรฐาน (3) การขาดแคลนแรงงานคุณภาพ เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าสู่การเป็นแรงงานสูงวัย ปรับตัวช้า ขาดคุณลักษณะทักษะและความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ ไม่กล้าเสี่ยง ไม่กล้าเปลี่ยนแปลง (4) การยึดติดรูปแบบการผลิตแบบดั้งเดิม ขาดการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ทดแทนแรงงานและแก้ไขปัญหาข้อจำกัดด้านสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน มีการรวมกลุ่ม การบริหารจัดการทรัพยากร/ปัจจัยการผลิต และการบริหารจัดการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคอย่างเป็นระบบ (5) การขาด

ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับระบบการผลิต การแปรรูป การตลาด (6) การเข้าถึงตลาดอยู่ในวงจำกัด การแสวงหาตลาดใหม่สำหรับการส่งออกและการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศยังไม่ได้เท่าที่ควร (7) การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Research and Development: R&D) ในภาคเกษตร และนำมาต่อยอดเชิงพาณิชย์ยังมีไม่มากนัก โดยปี 2561 ธนาคารโลกพบว่า สัดส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุน R&D ของไทยเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.1 ต่อ GDP น้อยกว่ากลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงที่อยู่ร้อยละ 1.7 ต่อ GDP (8) ระบบ logistic และการขนส่ง (Logistic) ทั้งภายในและระหว่างประเทศยังขาดความเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ในพื้นที่เป้าหมาย ถนนโครงข่ายมีหลายหน่วยงานกำกับดูแล ขาดนโยบายในพื้นที่ที่ชัดเจน และยังมีปัญหาการทำงานบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นอุปสรรคในการนำสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่เน่าเสียง่ายไปขายทำราคาในตลาดต่างประเทศ (9) ความรู้ด้านกฎหมายของเกษตรกรและผู้ประกอบการมีจำกัดทำให้ถูกเอารัดเอาเปรียบและนำมาสู่ปัญหาหนี้สินเกษตรกร เป็นต้น

1.1.2 แนวโน้มเศรษฐกิจสีเขียว

ที่ผ่านมาประเทศไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนา พยายามก้าวข้าม “กับดักรายได้ปานกลาง” และมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพื่อผลกำไรสูงสุด ในขณะที่ปัญหามลพิษทางน้ำ ดินและอากาศ การตกค้างของสารเคมีทางการเกษตร เป็นผลที่ตามมาของระบบการผลิตแบบดั้งเดิม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภคและนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น เพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไปยังคนรุ่นหลัง การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เน้นคุณภาพชีวิตของผู้คนและสภาพแวดล้อมที่ดี ประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีรากฐานการพัฒนาดั้งเดิมเป็นเกษตรกรรม จึงควรอาศัยฐานความเข้มแข็งของประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ นำแนวคิด **เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)** ซึ่งเป็นโมเดลทางเศรษฐกิจใหม่ที่จะนำมาสู่การปรับปรุงความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างสมดุล และเท่าเทียม ในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมีมากเกินไป ความจำเป็น การเพาะปลูกโดยพึ่งพาเทคโนโลยีที่เหมาะสมรวมถึงระบบปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ มุ่งใช้ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับพืชและสัตว์ ผ่านการศึกษาพันธุกรรมอย่างเหมาะสม มาปรับใช้ อันจะช่วยให้ประเทศไทยที่เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มีการสร้างโอกาสและงานใหม่ในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องโดยเฉพาะ startup ในธุรกิจที่เกี่ยวข้อง สามารถพึ่งพาตนเอง มีผลผลิตมากพอเลี้ยงคนในชาติและเหลือส่งออกได้ด้วย

1.1.3 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกส่งผลให้สถานการณ์ตั้งเครียดขึ้น

โดยผลของสภาวะเรือนกระจกและภาวะโลกร้อน (Climate Change) ได้ส่งผลทำให้สภาพภูมิอากาศของไทยและของโลกเปลี่ยนแปลงไป อุณหภูมิสูงขึ้น ปริมาณน้ำฝนแปรปรวน น้ำท่วมบ่อยและรุนแรงขึ้น โรคและแมลงระบาด เช่น เพลี้ยแป้ง โรคใบด่างในมันสำปะหลัง เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในข้าว เป็นต้น ส่งผลทำให้ผลผลิตการเกษตรแปรปรวน ในขณะที่ปัญหามลพิษทางน้ำ ดิน และอากาศ การตกค้างของสารเคมีทางการเกษตรอันเป็นผลที่ตามมาของระบบการผลิตทางการเกษตรที่มุ่งเน้นการค้าเป็นหลัก ได้ส่งผล

ต่อเนื่องและทำให้ภาคเกษตรกรรมมีบทบาทที่ซับซ้อนต่อการเกิดภาวะโลกร้อน โดยเป็นทั้งแหล่งปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเป็นแหล่งสะสมคาร์บอน (carbon sink, carbon storage, carbon sequestration) และที่สำคัญได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเกษตรกรและผู้บริโภค กอปรกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญด้านต่าง ๆ เช่น การเกษตรที่จะสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประชาชนภายในประเทศ จึงควรเร่งรัดการพัฒนาด้วยการนำโมเดลทางเศรษฐกิจใหม่ ที่เรียกว่า "BCG" หรือ Bio-Circular-Green Economy (เศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว) มาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างการเกษตรของไทยไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยคำนึงถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การผลิต ช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศเกษตร ช่วยลดการเกิดภาวะโลกร้อนและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาคการเกษตร อันนำไปสู่ระบบเกษตรกรรมที่คำนึงถึงระบบนิเวศเป็นหลักภายใต้แนวทางเกษตรอินทรีย์ โดยมี Startup Unicorn มาร่วมพัฒนาและสนับสนุนการปรับโครงสร้างและกระบวนการผลิต การเกษตรอินทรีย์สร้างมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งการนำผลผลิตอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก เพิ่มมูลค่าให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

1.1.4 การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ไทยในระยะที่ผ่านมา

การผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านนั้น ประสบกับความท้าทาย การส่งเสริม พัฒนาและยกระดับการผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นไปค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากการขาดความต่อเนื่อง เกษตรกรขาดความเชื่อมั่น ขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ การพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ ไม่ครบห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เกิดการแยกส่วนการส่งเสริมและพัฒนา ขาดการเชื่อมโยง ขาดบูรณาการ การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง การผลิตรายย่อยต้องหาตลาดจำหน่ายเอง ขาดการรวบรวมและส่งต่อตลาดส่งออก การกีดกันทางการค้าโดยใช้กีดกันมาตรฐานการผลิต ที่เข้มงวดของประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภคบางประเทศ ประกอบกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19) มีจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความหยุดชะงักของห่วงโซ่การผลิตระดับโลก

1.1.5 ตัวช่วยด้านเทคโนโลยี

การนำนักรบเศรษฐกิจ หรือ Startup Unicorn มาร่วมพัฒนา ถือเป็นอีกกลไกหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ของไทย สู่การเกษตรอินทรีย์คุณภาพ การเกษตรอัจฉริยะ และการเกษตรแม่นยำ รวมทั้งช่วยนำผลผลิตอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก โดยจะช่วยอุดช่องว่างการผลิตตลอดห่วงโซ่คุณค่า ยกระดับผลผลิตสินค้าเกษตรทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัย การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการจำหน่ายสินค้า เพื่อให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภคและกลายเป็น luxury product ที่มีความหลากหลาย เพิ่มมูลค่าให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

1.2 ผลกระทบของการพัฒนา

1.2.1 การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลกสร้างโอกาสให้กับเกษตรกรและระบบเศรษฐกิจไทย

จากข้อมูลสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย ปี 2562 ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ 531,620.67 ไร่ เกษตรกรอินทรีย์จำนวน 44,418 ราย โดยมีมูลค่าการส่งออกรวม 1,023 ล้านบาท โดยภาคเกษตรอินทรีย์ไทยมีการเติบโตแรงขับเคลื่อนของตลาดภายนอกเป็นหลัก ซึ่งจากมูลค่าตลาดสินค้าอินทรีย์ของโลกมีมูลค่าอยู่ที่ 3 ล้านล้านบาท ประเทศไทยมียอดการเติบโตอยู่ที่ 20% และมีการบริโภคสินค้าอินทรีย์สูงถึง 2,700 ล้านบาท แบ่งเป็นตลาดภายในประเทศ 800 ล้านบาท (ประมาณ 30%) และตลาดต่างประเทศ 1,900 ล้านบาท (ประมาณ ร้อยละ 70) ซึ่งมูลค่าการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 0.07 ของมูลค่าตลาดโลก มีตลาดสำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา เยอรมนี ฝรั่งเศส และจีน ส่วนตลาดในอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย ซึ่งจากแนวโน้มความสนใจของผู้บริโภคทั่วโลกกับกระแสรักสุขภาพ (Health Conscious) ส่งผลให้ความต้องการบริโภคอาหารอินทรีย์ขยายตัวมากทั้งภายในและต่างประเทศ อันเป็นโอกาสของประเทศไทยในการยกระดับศักยภาพการผลิต การแปรรูป และการนำสินค้าเกษตรอินทรีย์เข้าสู่ตลาด

ภาพที่ 1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์ของไทย ปี 2560 - 2562

หน่วยงาน	ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		อัตราเพิ่มของพื้นที่ ปี 2561-2562 (ร้อยละ)
	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	
รวมทุกหน่วยงาน	10,754	230,946.00	15,974	357,431.25	44,418	531,620.67	48.73
	+142 กลุ่ม		+408 กลุ่ม		+119 กลุ่ม		

ที่มา : แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ พ.ศ.2560 – 2565 คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

1.2.2 Startup Unicorn : ด้วยธุรกิจ Startup เป็นแนวคิดธุรกิจแบบใหม่ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกและสังคม ที่มุ่งเน้นพัฒนา Model ทางธุรกิจจากไอเดียใหม่ ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน และสังคม ด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากเดิม หรือคว้าโอกาสทางธุรกิจที่ยังไม่มีใครเคยคิดหรือทำมาก่อน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นหัวใจหลักในการสร้างธุรกิจ (Deep Tech) ในขณะที่สามารถสร้างกำไรและทำซ้ำได้เรื่อย ๆ (Repeatable) และเป็นธุรกิจที่สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น (Scalable) เช่น Airbnb การประกอบกิจการของ Startup จึงอาจส่งผลเป็นการ disrupt ธุรกิจ/อุตสาหกรรมเดิมหรือสร้างอุตสาหกรรมใหม่ (S-curve) ณ ที่นี้ หมายความว่ารวมถึง รูปแบบและวิธีการเพาะปลูก การบริหารจัดการด้านการเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งสามารถช่วยลดข้อจำกัดของสภาพภูมิอากาศที่ผันแปร ไม่อาจคาดเดาได้ อันจะช่วยวางรากฐานเกษตรอัจฉริยะ

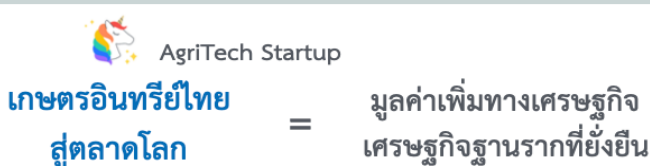
และเกษตรกรแม่นยำ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจแห่งอนาคต ทดแทนการเพาะปลูกแบบดั้งเดิมที่เริ่มเข้าสู่ระยะ sunset เช่น CI Agriculture [ประเทศอินโดนีเซีย] นำข้อมูลเพิ่มคุณภาพผลผลิต ด้วยการสร้างแพลตฟอร์มประเมินความคุ้มค่าของการเพาะปลูกด้วยการวิเคราะห์พื้นที่ผ่านดาวเทียม ใช้ Drone และเซ็นเซอร์ตรวจสอบความชื้นของดิน "i-Grow" [ประเทศอินโดนีเซีย] สร้างแพลตฟอร์มบน SmartPhon ให้เกษตรกรเลือกซื้อเมล็ดพันธุ์ และเป็นผู้ปลูก เก็บเกี่ยวผลผลิต โดยแบ่งรายได้ระหว่างเกษตรกรและผู้ลงทุนพร้อมประกันราคา "Garuda Robotics" [ประเทศสิงคโปร์] ใช้ Drone ช่วยตรวจสอบพื้นที่ และทำกิจกรรมต่างๆ แทนแรงงาน เช่น โปรงปุ๋ย ให้ผลผลิต แม่นยำสูง^๑ "เก้าไร่" [ประเทศไทย] ใช้ระบบปฏิบัติการเทคโนโลยีนำโดรนมาใช้ฉีดพ่นให้กับพืช และ "ฟาร์มโตะ" [ประเทศไทย] นำเสนอช่องทางการขายผลผลิตของเกษตรกรรูปแบบใหม่ที่จะให้ผู้บริโภคและเกษตรกรเข้ามาเจอกัน ได้โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เป็นต้น

นอกจากนี้ ธุรกิจ Startup สร้างโอกาสการจ้างงานคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถในหลากหลายสายงาน เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกงานมาร่วมเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อเป็นองค์ความรู้และภูมิปัญญาสำหรับการต่อยอดต่อไป รวมทั้งยังมีส่วนช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นซึ่งเป็นชุมชนที่ผู้ประกอบการอาศัยอยู่ โดยการนำทรัพยากรภายในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม จ้างงานอิสระจากคนภายในท้องถิ่น หรือในโครงการบ่มเพาะธุรกิจในพื้นที่ ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะช่วยอัดฉีดเม็ดเงิน ทรัพยากรและควมมีชีวิตชีวากลับคืนสู่ชุมชน

ในยุคเศรษฐกิจแบบใหม่ การที่ Startup สามารถอัพเกรดไปให้ถึงระดับ Unicorn นั้น จะไม่ได้ประโยชน์แค่ตัวบริษัทเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงศักยภาพของการทำธุรกิจของผู้ประกอบการไทยที่เน้นการเติบโตเร็ว และหากสามารถทำให้บริษัทมีมูลค่าถึงประมาณ 33,000 ล้านบาท จะเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดให้นักลงทุนต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และจะช่วยต่อยอดให้ธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพัฒนาไปด้วยกัน นำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้เข้าประเทศ อันนำไปสู่การเพิ่มสัดส่วน GDP ของประเทศในภาพรวม ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้รัฐบาลเกือบทุกประเทศตื่นตัวและกำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนา startups และการสร้าง Unicorn ดังจะเห็นได้จาก

1.2.3 Startup Unicorn กกับการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ

การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในภาคการเกษตรของไทยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสร้างโอกาสในการเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก โดยสามารถช่วยขจัดปัญหาคุณภาพและมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ แต่เนื่องจากอุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การที่เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีทั้งการรับรู้และความไม่เข้าใจเทคโนโลยีหรือบริการ

ขาดการเชื่อมโยงให้รู้จักผลิตภัณฑ์หรือบริการของ Startup ความกังวลถึงความคุ้มค่า ความรู้ และทักษะในการใช้งาน Startup ด้านการเกษตร จึงเป็นเหมือนสะพานเชื่อมให้กลุ่มเกษตรกรที่เปิดใจ สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยยกระดับธุรกิจของตนเองได้ ทั้งนี้ **คณะผู้จัดทำมีความเชื่อว่าการนำ Startup Unicorn มาสนธิกำลังกับ การพัฒนาเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก จะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ตามสมการด้านล่าง**

1.3 ความพยายามที่ผ่านมา

1.3.1 การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ภาครัฐมีความพยายามในการผลักดันแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยการคือ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2551 - 2554 และแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2551 - 2554 ต่อเนื่องด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาตามลำดับขั้น เริ่มจากการผลิตสำหรับบริโภคในครัวเรือนและพัฒนาไปสู่การแลกเปลี่ยนการรวมกลุ่มช่วยเหลือพึ่งพากันในชุมชนให้เข้มแข็ง เน้นการส่งเสริม เกษตรกรไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และพัฒนาการผลิตในเชิงการค้า ขยายเครือข่ายเชื่อมโยง สู่การค้าระดับประเทศ/ต่างประเทศ นอกจากนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้ดำเนินโครงการพัฒนา Young Smart Farmer (YSF) อย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม มาตั้งแต่ปี 2557 ขณะนี้มีผู้ผ่านการอบรมประมาณ 16,000 คน เป็นกลุ่ม YSF ที่มีศักยภาพภาพสูง ประมาณ 500 คน มีการรวมตัวเป็นเครือข่าย YSF ระดับจังหวัด เขต และประเทศ มีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ในระดับจังหวัดทุกจังหวัด

1.3.2 การส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย กระทรวงพาณิชย์ได้ขับเคลื่อนการค้าสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยให้เป็นผลิตภัณฑ์ในราคาสูงทั้งตลาดภายในและระหว่างประเทศ โดยได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนารูปแบบและเชื่อมโยงสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสากลมากขึ้น เช่น สร้างการรับรู้ถึงคุณค่าของการบริโภคอาหารอินทรีย์ผลักดันมาตรฐานและระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์ พัฒนาและขยายตลาดสินค้าและบริการเกษตรอินทรีย์เพิ่มช่องทางการตลาด พัฒนาสร้างมูลค่าสินค้าและบริการด้วยการแปรรูปและนวัตกรรมช่วยเพิ่มมูลค่าขึ้นหลายเท่า เป็นต้น **ส่งผลให้เกษตรกรหันมาให้ความสนใจทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้น** โดยปี 2563 มีพื้นที่เข้าร่วมหรือปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ 246,118 ไร่ มีผลผลิตเฉลี่ยในปี 2562 อยู่ที่ 376 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาจำหน่ายสูงกว่าข้าวทั่วไป 1,500 - 2,000 บาทต่อตัน **ผู้ประกอบการเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มที่จะสร้างรายได้สูงขึ้น และสามารถก้าวกระโดดจากธุรกิจรายย่อยยกระดับไปเป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ได้ในอนาคต**

1.3.3 การส่งเสริม startup ไทย

ภาครัฐโดยหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และพัฒนา สสว กสท. และอื่น ๆ มีการดำเนินงานในหลากหลายรูปแบบ ครอบคลุมการกำหนดมาตรการเชิงนโยบาย การแก้ไขกฎหมาย กฎระเบียบเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ การสร้างความเป็นธรรม การจัดตั้งกองทุนเพื่อ

สนับสนุนการดำเนินธุรกิจ ให้การสนับสนุน Matching Fund และการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการ ให้เข้มแข็ง เป็นต้น แต่ทว่า (1) ความช่วยเหลือของภาครัฐส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาให้ของ startups แบบ on demand มากกว่าการมองภาพเชิงองค์รวม (holistic view) (2) กิจกรรมที่เข้าสู่การเป็น Startup Unicorn ได้แก่ Flash Group และกลุ่มกิจการที่กำลังจะประสบความสำเร็จในระยะเวลายาวไกล เป็นกลุ่ม talent ที่มีศักยภาพในตนเอง มีทีมงานที่เข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนและสังคมได้ตรง สามารถสร้างรายได้จากธุรกิจได้ แสวงหาเครือข่ายและช่องทางการสนับสนุนได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐ อีกทั้ง (3) ที่ผ่านมา พบกลุ่ม startup ไทยที่มีศักยภาพและนั่งทำงานในประเทศไทยจำนวนหนึ่งไปจดทะเบียนบริษัทในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศสิงคโปร์ที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและการเติบโตมากกว่า

หากภาครัฐเร่งออกนโยบาย วางโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น พัฒนาระบบนิเวศ ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะมาตรการภาษีในการเริ่มต้นธุรกิจ นำทรัพยากรและองค์ความรู้ของภาครัฐ (R&D) มาช่วยวางรากฐานการประกอบธุรกิจให้กับกลุ่มที่มีศักยภาพอยู่แล้ว แก้ไขกฎหมายและออกระเบียบเพื่อสร้างให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น เร่งรัดการนำมาตรการเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการสู่การปฏิบัติโดยเร็ว จะช่วยส่งเสริมการพัฒนา Startup Unicorn ของไทยให้ก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น

1.3.4 Startup Unicorn กับการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ

จากข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) พบว่าในกลุ่ม AgriTech Startup สัญชาติไทย มีการกระจายตัวของหลายกิจการในห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ของภาคการเกษตร ตั้งแต่เตรียมการเพาะปลูก การเพาะปลูกและการผลิต การเก็บเกี่ยวและรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการขายสินค้า ในระดับหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วน Startup ไทยจำแนกรายอุตสาหกรรม พบว่าปัจจุบันภาคการเกษตรมีสัดส่วน Agritech Startup เพียง 3% เท่านั้น และมีเพียงเกษตรกรบางกลุ่มและกลุ่ม young smart farmer ที่เข้าถึงและรับบริการจากผู้ประกอบการเหล่านี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบโดยธรรมชาติของการประกอบธุรกิจ startups จะมุ่งเน้นการให้ solutions เรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ในขณะที่ปัญหาของเกษตรกรในหลากหลายเรื่อง มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ หากสามารถดึงดูดให้ผู้ประกอบการ startup เข้ามาพัฒนาบริการในอุตสาหกรรมนี้ได้มากขึ้นจะช่วยให้เกิด solutions ที่หลากหลายตรงตามความต้องการ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงบริการที่ หลากหลายเข้าไว้ด้วยกัน จะช่วยอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความสะดวกในการเข้ารับบริการและแก้ไขหรือพัฒนาได้อย่างตรงจุด มากยิ่งขึ้น

1.4 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา

โดยที่ภาคเกษตรเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่ขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ แต่ศักยภาพการแข่งขันการผลิตสินค้าเกษตรของไทยมีแนวโน้มลดลง กอปรกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก ได้ส่งผลให้นานาประเทศ ออกมาตรการการกีดกันทางการค้าโดยใช้กลไกด้านมาตรฐานการผลิต ที่เข้มงวดของประเทศผู้ผลิตและผู้บริโภคบางประเทศ และเร่งรัดให้มีการนำระบบเกษตรกรรมที่คำนึงถึงระบบนิเวศเป็นหลักภายใต้แนวทางเกษตรอินทรีย์ มาปรับใช้ จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง สำหรับประเทศไทยในฐานะ “ครัวของโลก” ที่พึ่งพารายได้จากการส่งออกอาหารในการปรับโครงสร้างการเกษตรของไทยไปสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาแบบองค์รวม โดยมีนักรบเศรษฐกิจ หรือ Startup Unicorn เป็น เสมือนสะพานเชื่อมให้กลุ่มเกษตรกรที่เปิดใจ สามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยยกระดับการประกอบการเกษตรกรรมของตนเองได้ และช่วยลดและแก้ไขอุปสรรคในการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทยสู่การเกษตรอัจฉริยะและการเกษตรแม่นยำสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืนของประเทศ

2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศไทยในอนาคต

2.1 ทิศทางปัญหาหรือแนวโน้มที่ต้องพัฒนาต่อไป

2.1.1 ทิศทางอนาคตของการพัฒนา ท่ามกลางโอกาสและความเสี่ยงที่ประเทศจะต้องเผชิญ อันเป็นผลเนื่องมาจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลก (Megatrends) ความปกติใหม่ (New Normal) และบริบทภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลันและรวดเร็วนั้น อาจสร้างโอกาสและความท้าทายให้กับการสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลกเพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ดังนี้

(1) **การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อน (Climate Change)** ส่งผลให้ผลผลิตการเกษตรแปรปรวนและคุณภาพลดลง ระบบเกษตรอินทรีย์จึงเป็นแนวทางการแก้ไขและพัฒนาเกษตรกรรมภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากเป็นระบบที่มีการจัดการด้านการเกษตรแบบองค์รวม ช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศเกษตร ลดการเกิดภาวะโลกร้อนและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภาคการเกษตร โดยช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศด้วยกระบวนการกักเก็บคาร์บอนในดิน เน้นการไม่ใช้สารเคมี แต่ใช้วัสดุธรรมชาติหรือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทน

(2) **Technology disruption** เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับการดำเนินชีวิตของผู้คน ก่อกำเนิดวิถีชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมรูปแบบใหม่ที่สะดวก รวดเร็ว ทุกที่ทุกเวลา และช่วยยกระดับผลิตภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมให้สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้ในระยะเวลาที่สั้นลงและมีคุณภาพมากขึ้น ช่วยพัฒนาไปสู่เกษตรแม่นยำ (Precision Farming) สร้างโอกาสและช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายในตลาดเฉพาะกลุ่มหรือตลาดเฉพาะทาง (Niche Market) ทำให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความต้องการแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยงานที่มีลักษณะของการทำซ้ำหรือเป็นแบบแผน (Repetitive/Routine) ที่พึงพิงแรงงานมนุษย์จะน้อยลงและนำระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์เข้ามาแทนที่ ก่อกำเนิดความต้องการทักษะรูปแบบใหม่และอาชีพใหม่ที่ต้องการความสามารถด้านเทคโนโลยีในการทำงานมากขึ้น (Future of Work) กำลังแรงงานในภาคอุตสาหกรรมผลิตและภาคเกษตรกรรมที่พึงพิงคนจำนวนมากในปัจจุบัน จำเป็นต้องเร่งปรับตัว upskill reskill มากขึ้น

(3) **กระแสความตระหนักในการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน (preventive care)** มีแนวโน้มเด่นชัดขึ้นทั่วโลก เป็นผลให้ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับเกษตรอินทรีย์คุณภาพของไทยในการเข้าสู่ตลาดเพิ่มขึ้น

(4) **การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมสูงวัย** โดยในปี 2566 ไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (มีประชากรสูงวัย ร้อยละ 20.1) และปี 2577 จะมีสัดส่วนประชากรสูงวัยถึงร้อยละ 28.1 ในขณะที่ประชากรวัยแรงงานจะลดลง อัตราการพึ่งพิงเพิ่มสูงขึ้น จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างเหมาะสม และต้องพัฒนาทุกกลุ่มวัยให้พึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้อย่างสมศักดิ์ศรี

(5) **ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19** จะส่งผลให้เกิดการอพยพแรงงานจากเมืองสู่ชนบท มีการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการใช้จ่ายและรับรู้ข่าวสารผ่าน internet มากขึ้น การดูแลรักษาสุขภาพและสุขอนามัยโดยให้ความสำคัญกับการบริโภคอาหารที่มีคุณภาพ อาหาร clean มากขึ้น คนมีความพร้อมในการปรับตัวและรับกับสิ่งใหม่เพิ่มเติมมากขึ้น มีการรวมกลุ่มและการให้ความร่วมมือระหว่างกันเพิ่มขึ้น

จากสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระดับโลกดังกล่าวได้สร้างโอกาสในการพัฒนาและเติบโตให้กับเกษตรอินทรีย์คุณภาพไทยซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการกิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกันทั้งในส่วนของผู้ต้นน้ำ (วัตถุดิบ) จนถึงปลายน้ำ (สินค้าสำเร็จรูปหรือบริการ) จนถึงมือผู้บริโภค การประยุกต์ระบบอัตโนมัติ (Automation System) และการพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับของผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพในแปลงเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ต้นทาง จนถึงปลายทางเพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของอาหารให้กับผู้บริโภค อีกทั้งยังเกื้อหนุนการเกิดขึ้นของ Startup ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการเกษตรไทย

2.1.2 แนวโน้มปัจจัยที่จะทำให้ประเด็นการพัฒนาที่เลือกก่อตัวและขยายตัวขึ้น

(1) แนวโน้มและปัจจัยภายในประเทศ

- **เกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่สูงขึ้น** เนื่องจากภาครัฐให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ smart farmer ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และนำดิจิทัลมาใช้ในกระบวนการเพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง กอปรกับสถานการณ์การระบาดของโรค Covid-19 กระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานคุณภาพจากเมืองสู่ชนบท คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะศึกษาและสนใจประกอบกิจการด้านการเกษตรวิถีสุขภาพและเริ่มต้นการดำเนินธุรกิจด้วยการนำ idea นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต แปรรูป และขาย มากขึ้น **อย่างไรก็ตามเนื่องจากในกระบวนการผลิตต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลักและต้องใช้เวลาในการพัฒนามากพอสมควร ค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองมาตรฐานซึ่งเกษตรกรต้องแบกรับเองค่อนข้างสูง** ช่องทางการจัดจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์มีน้อย สินค้าคุณภาพมีราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะรับความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จึงยังคงทำการเกษตรแบบเดิมโดยใช้สารเคมี **ทำให้เกษตรกรอินทรีย์ในภาพรวมของไทยยังมีจำนวนไม่มากและมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เพียงร้อยละ 4 หรือ 5.96 ล้านไร่เท่านั้น**

- **จังหวัดยโสธร ได้ถูกยกให้เป็นจังหวัดต้นแบบด้านเกษตรอินทรีย์ของประเทศเมื่อปี 2559 และต่อมาก็ปี 2561** ได้รวมกลุ่มกับจังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ เป็น “มหานครเกษตรอินทรีย์” หรือภูฏานเมืองไทย จึงเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio economy) ที่มีแหล่งวัตถุดิบ รวมกว่าปีละ 4 ล้านตัน และผู้ประกอบการมีศักยภาพในการขยายการลงทุนต่อยอดอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรไปสู่ผลิตภัณฑ์อาหารออร์แกนิกที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม พัฒนาเป็นไบโฮับ (Bio Hub) การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพครบวงจรในพื้นที่อีสานใต้ เน้นการเชื่อมโยงภาคเกษตร

อินทรีย์สู่ภาคอุตสาหกรรม ผลักดันให้เกิดโรงงานต้นแบบแปรรูปสินค้าด้านการเกษตร (Pilot Plant) ให้บริการด้านการวิจัยและพัฒนา การสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ การให้บริการเพื่อผลิตสินค้าต้นแบบในการทดสอบตลาด โดยกระทรวงอุตสาหกรรม จะเชื่อมโยงโรงงานต้นแบบแห่งนี้เข้ากับศูนย์ปฏิรูปอุตสาหกรรมสู่อนาคต (ITC) โดยมีเป้าหมายสร้างผู้ประกอบการใหม่ในภาคอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมอาหาร คาดว่าจะสร้าง SMEs รายใหม่ได้ไม่น้อยกว่า 300 ราย และยกระดับ SMEs รายเก่าได้มากกว่า 1,000 ราย ส่งผลให้เกิดมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ได้ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท จึงเป็นโอกาสอันดีในการใช้พื้นที่อีสานใต้เพื่อต่อยอดพัฒนาศักยภาพเกษตรอินทรีย์ไทย

- ปัจจุบันคนไทยมีแนวโน้มเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้รวดเร็วมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจของ We are social พบว่าคนไทยมีแนวโน้มการใช้ internet เพิ่มขึ้น โดยในปี 2564 มีผู้ใช้ internet กว่า 48.59 ล้านคน (คิดเป็น 69.5%) จากจำนวนประชากรทั้งหมด 66.19 ล้านคน โดยเป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ตรายใหม่เพิ่มขึ้น 3.4 ล้านคนหรือเพิ่มขึ้น 7.4% มีระยะเวลาเฉลี่ยการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประชากรไทยอยู่ที่ 8 ชั่วโมง 44 นาที ต่อคน ประกอบกับพฤติกรรมของผู้บริโภคมีแนวโน้มเปิดให้เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสร้างความสะดวกสบายในชีวิต สอดรับกับไลฟ์สไตล์ใหม่ เกษตรกร ผู้ขายผลผลิตทางการเกษตร มีโอกาสการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศโดยตรงมากขึ้นผ่าน e-commerce สามารถสร้างโอกาสในการเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ในตลาดเฉพาะกลุ่ม / ตลาดเฉพาะทางมากขึ้น (Niche Market) และเป็นโอกาสของ startup ในการนำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการ สำหรับแก้ไขปัญหาและยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยให้มีคุณภาพ ตอบโจทย์ความต้องการผู้บริโภค และนำไปขายได้ในมูลค่าสูงในตลาดต่างประเทศ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่ทำให้นักลงทุนต่างชาติมองเห็นความเป็นไปได้ในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย และมองว่าธุรกิจ Startup ในไทยมีแนวโน้มและความสามารถประสบความสำเร็จและเติบโตได้

- ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลโดยเฉพาะ internet 5G Cloud Computing และ Data Center มีในระดับหนึ่งที่จะนำไปต่อยอดพัฒนาได้

- จากการศึกษาที่รัฐบาลกำหนดให้การส่งเสริมผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อม และ startup เป็นนโยบายสำคัญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เร่งปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจและบุคลากร startup สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและตลาดภาครัฐ จัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือ จัดการอบรมให้ความรู้พัฒนาทักษะให้กับผู้ประกอบการ และอื่น ๆ ประกอบกับภาคเอกชนได้ออกมาให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนอีกจำนวนมาก อันเป็นผลให้ Startup รายใหม่มีความมั่นใจมากขึ้นที่จะกล้าคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พร้อมทั้งการเข้ามาของยุคเทคโนโลยีในไทยถึงแม้จะช้ากว่าประเทศอื่น ๆ

- ผลการศึกษาของศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2564) พบว่าปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ หรือ AgriTech ในไทยจะยังอยู่ในระยะเริ่มต้น แต่ในช่วง 3-5 ปี ข้างหน้าจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น เนื่องจากราคาถูกลงและความรู้ด้านเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นซึ่งจะทำให้ผู้ใช้ AgriTech ในทุกระดับตั้งแต่กลุ่ม

เกษตรกรรุ่นใหม่ สตาร์ทอัพ และบริษัทขนาดใหญ่ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาพัฒนาการเกษตรทั้งในพื้นที่ขนาดใหญ่และพื้นที่ที่จำกัด โดยแนวโน้มสำหรับการลงทุนของไทย ควรมุ่งไปที่ AgriTech ในพื้นที่ที่จำกัด เนื่องจากสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงและสามารถเอาชนะข้อจำกัดของสภาพภูมิอากาศได้อย่างเต็มรูปแบบ แต่เงื่อนไขความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับสภาวะเศรษฐกิจสภาพตลาดหรือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ระบบโลจิสติกส์ตลอดสายการผลิต ความพร้อมด้านเงินทุนและเทคโนโลยี ทำเลที่ตั้ง ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันและการทำกำไรในระยะยาว

(2) แนวโน้มและปัจจัยภายนอกประเทศ

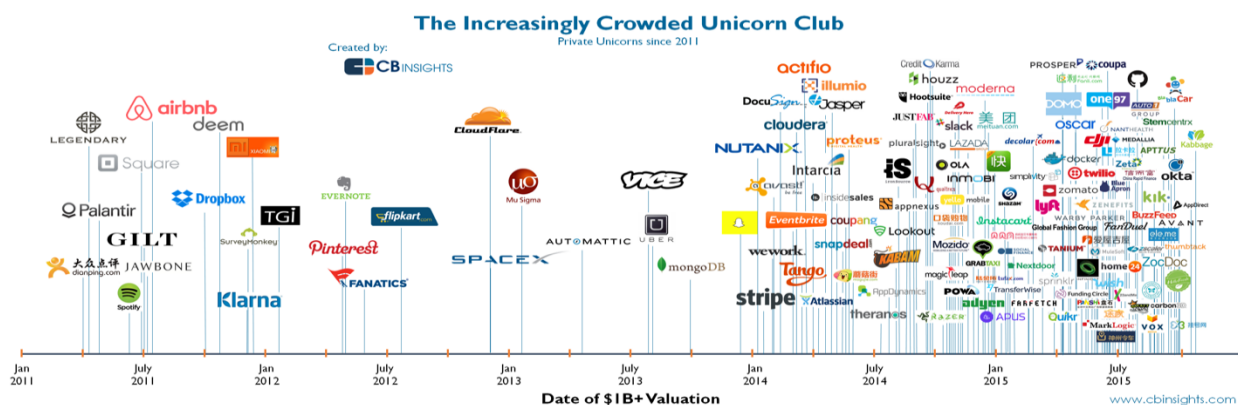
- **ข้อตกลงระหว่างประเทศ ให้ความสำคัญกับคุณภาพการผลิตและการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมมากขึ้น** เช่น อนุสัญญา Rotterdam ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade) เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือและรับผิดชอบระหว่างประเทศในเรื่องการค้าสารเคมีอันตรายบางชนิด รวมทั้งปกป้องสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากอันตรายของสารเคมีและส่งเสริมการใช้สารเคมีอย่างไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการผลิตรวมทั้งเร่งผลักดันและส่งเสริมการทำเกษตรในวิถีอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

- ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของ Covid อย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ได้ส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย พัฒนาการและการลงทุนด้านต่าง ๆ มีความติดขัดและเป็นไปอย่างระมัดระวังมากขึ้น การระดมทุนและขยายตัวของธุรกิจที่ขาดเอกลักษณ์และความชัดเจน เป็นไปได้ยาก และการระดมทุนหรือการลงทุนที่มีมูลค่าสูงต้องชะลอออกไปอีกระยะหนึ่ง เนื่องจากผู้ประกอบการและนักลงทุนมีความประสงค์จะพูดคุยพบปะกับทีมงาน คู่สัญญาหรือผู้ก่อตั้งบริษัทแบบ Face to Face เพื่อสร้างความมั่นใจในการลงทุน ด้วย

- **พัฒนาการด้านเทคโนโลยีที่ง่ายขึ้น ถูกลง และหลากหลายมากขึ้น** ช่วยให้ Startup สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีและบริการดิจิทัลที่มีผู้พัฒนาเป็นอย่างดีแล้ว มาช่วยในการบริหารจัดการ เช่น การใช้บริการ clouds computing เข้ามาช่วยบริหารจัดการ ตั้งแต่การควบคุมซอฟต์แวร์อัตโนมัติ การสำรองข้อมูลและช่วยจัดการระบบบัญชี เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงาน เป็นต้น และสามารถนำเวลาและทรัพยากรไปพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการตอบโจทย์ความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงใจผู้บริโภคได้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการหน้าใหม่ มีทางเลือกในการนำบริการดิจิทัลที่ startup ได้พัฒนาขึ้น มาใช้ในกระบวนการผลิต เพิ่มคุณภาพและมูลค่าให้กับภาคเกษตรอินทรีย์ไทยมากยิ่งขึ้น ด้วย

- **แนวโน้มการเติบโตของ Startup ทั่วโลกยังเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ และมีตัวอย่างความสำเร็จปรากฏชัดเจนอันเกิดขึ้นจาก** (1) จังหวะเวลา (2) ทีมงาน (3) ไอเดียที่น่าสนใจแก้ปัญหาให้ประชาชนกลุ่มใหญ่อย่างตรงจุด (4) โมเดลทางธุรกิจที่ชัดเจนเป็นไปได้ในการลงทุน สามารถทำซ้ำและสร้างรายได้ได้ (5) เงินทุน ตัวอย่าง startups ที่ประสบความสำเร็จ ตามภาพด้านล่าง

ภาพที่ 2 แนวโน้มการเติบโตของ Startup ทั่วโลก

ที่มา : www.cbinsights.com

2.2 Potential Demand ในอนาคต สำหรับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาต่อยอด

2.2.1 ความนิยมการบริโภคเกษตรอินทรีย์ในตลาดมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่ผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Supply) ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด (Demand) โดยสามารถวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ได้ดังนี้

(1) กระแสรักสุขภาพ (Health Conscious) ถือเป็นเทรนด์ที่ได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคทั่วไป ทั้งในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุ ประกอบกับการระบาดของโรคโควิด-19 ก่อให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องการป้องกันและการใส่ใจในการบริโภคอาหารมากขึ้น ส่งผลทำให้ความต้องการอาหารที่เป็นผลผลิตเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นโอกาสในการขยายตลาดได้ ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจของสวนดุสิตระบุว่าในปี 2020 คนไทยมีการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และมีค่าใช้จ่ายในการคัดสรรอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น ประกอบกับศูนย์วิจัยกสิกรไทยได้ระบุว่า การส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ถือเป็นธุรกิจที่มีอนาคตและจะเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ โดยมีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 20-30 ต่อปี ส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยที่มีแนวโน้มการส่งออกสูงและเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมากขึ้น ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพดฝักอ่อน มังคุด กล้วยหอม พุรีเย็น ใบชาเขียว มะพร้าวอ่อน กะทิสำเร็จรูป รวมทั้งสัตว์น้ำเช่น กุ้งและปลา เป็นต้น

(2) แนวโน้มอาหารภายในประเทศ ผู้บริโภคให้ความสนใจอาหารปลอดภัย ผลิตจากเกษตรกร กลุ่มองค์กรเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับได้ มีมาตรฐานรองรับทั้งมาตรฐานในประเทศและมาตรฐานสากล เพื่อความเชื่อมั่นในคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรอินทรีย์ ส่งผลดีต่อสุขภาพร่างกายของตนเองและคนในครอบครัวเป็นหลัก ก่อให้เกิดโอกาสทางการตลาดที่เน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (Niche Market) และช่องทางการตลาดผ่านผู้ประกอบการค้าปลีกภายในประเทศที่มีนโยบายการตลาดเกษตรอินทรีย์ เช่น ร้านข้าวหอมสุรินทร์ ร้านเลมอนฟาร์ม เป็นต้น

(3) **ความต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศที่มีกำลังซื้อสูงเพิ่มมากขึ้น** เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคต่างชาติที่หันมาใส่ใจต่อสุขภาพ และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อนกันมากขึ้น เห็นได้จากยอดการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ขยายตลาดจากสหรัฐอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย ประกอบกับผลการศึกษาพบว่าในปี 2019 มูลค่าตลาดสินค้าอาหารและเครื่องดื่มอินทรีย์ทั่วโลกมีมูลค่าประมาณ 220 พันล้านเหรียญสหรัฐ และคาดว่าจะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นถึง 620 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2026 หรือมีอัตราการขยายตัวปีละร้อยละ 16 สำหรับประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดสินค้า Organic เพียงร้อยละ 0.04 ของตลาดโลก (ที่มา: Fnfresearch.com) ตลาดสินค้า Organic ที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน ฝรั่งเศส จีน และอิตาลี เป็นต้น ในช่วงปี 2008 – 2017 ตลาดสหภาพยุโรปมีการนำเข้าสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 180 (ที่มา: Bioecoactual.com) ผู้นำเข้ารายสำคัญในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ Amy's Whole Foods Market Organic Valley General Mills และผู้นำเข้ารายสำคัญในสหภาพยุโรป ได้แก่ Naturland Organics Carrefour Selgros Cash & Carry Kaufland

2.2.2 ความต้องการ platform การซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร และการจับคู่ซื้อขายผลิตภัณฑ์และบริการมีมากขึ้น โดยเป็นแหล่งสารสนเทศดิจิทัลกลางที่เชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร (ผู้ขาย) และผู้บริโภค (ผู้ซื้อ) เข้าไว้ด้วยกัน มีการจับคู่อุปสงค์อุปทานโดยผู้ซื้อสามารถประกาศซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ต้องการเลือกสินค้า รวบรวมสินค้าก่อนจะทำการยืนยันและชำระเงิน ผู้ขายสามารถเลือกขายสินค้าตามความต้องการหรือประกาศขายสินค้าของตนเองได้ พร้อมทั้ง ให้สารสนเทศที่จำเป็นเพื่อช่วยให้ผู้ผลิตจะสามารถวางแผนและตัดสินใจในการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสม และผู้ขายสามารถรวบรวมข้อมูล รายชื่อ แหล่งที่ตั้ง ปริมาณของผลิตผลเกษตรอินทรีย์ เพิ่มข้อมูลกระบวนการผลิต ได้ด้วย

2.2.3 ผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพสนใจเข้าสู่ธุรกิจ Startup เพิ่มมากขึ้น เพราะมีความชัดเจนในแนวทางและแนวปฏิบัติ มีตัวอย่างและต้นแบบที่เกิดขึ้นในทั่วโลกมากพอสมควร และแนวโน้มว่าจะไม่ล้นหลามคลุกคลานเหมือนยุคแรก ๆ ประกอบกับบริษัทใหญ่เริ่มให้ความสนใจและสร้างบริษัทหรือแผนกย่อย ๆ ที่ทำหน้าที่คล้ายสตาร์ทอัพ พร้อมให้งบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการประกาศความสำเร็จของกลุ่มธุรกิจ Flash ในการเข้าสู่การเป็น Startup Unicorn ไทยรายแรก ในช่วงเดือนมิถุนายน 2564 ที่ผ่านมามีนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงบริษัทใหญ่ในประเทศไทยที่มีความมั่นคง เช่น ปตท.OR, SCB, ธ.กรุงศรีฯ มีความสนใจในธุรกิจ Startups และเข้ามาให้การสนับสนุนผู้ประกอบการหน้าใหม่ที่มี idea และศักยภาพมาก ดังจะเห็นได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของ Techsauce ปี 2564 ที่แสดงว่าการลงทุนในสตาร์ทอัพไทยทำสถิติสูงสุดที่ 364 ล้านดอลลาร์ หรือประมาณประมาณ 11.4 พันล้านบาท) เพิ่มขึ้น 109 ล้านดอลลาร์จากปีก่อนหน้า โดยในระยะต่อไป คาดว่าจะมี Startups ไทย ที่มีโอกาสและศักยภาพที่จะพัฒนาเข้าสู่การเป็น Unicorn Startups ใน 3 กลุ่มธุรกิจ ได้แก่ (1) กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับโลจิสติกส์ เช่น lineman และวงใน (2) กลุ่มธุรกิจสินทรัพย์ เช่น Bitkub เป็นต้น (3) ธุรกิจฟินเทค เช่น Finnomena เป็นต้น อันจะช่วยดึงดูดทั้งนักลงทุนต่างชาติ และคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพให้เข้าสู่ธุรกิจ startup ไทยมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

เช่น จีน อินเดีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม เกาหลี เป็นต้น ประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งรัดการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อีกทั้งต้องจัดเตรียม coach ที่มีศักยภาพในการนำช่วยให้ startup ผ่านพ้นระยะเริ่มต้นและก้าวต่อไปด้วยความเข้มแข็ง อีกทั้งต้องเร่งหากกลยุทธ์ในการดึง startup ไทยให้มาสนใจภาคการเกษตรและเข้ามาสร้างสรรค์ไอเดียนวัตกรรมที่ disrupt การเกษตรแบบดั้งเดิม

2.3 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

กระแสความใส่ใจในสุขภาพของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันมีทิศทางที่ยังคงนิยมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับปัญหาภาวะโลกร้อน เมื่อพิจารณาจากความเติบโตของตลาดสินค้าอาหารเพื่อสุขภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในระยะหลายปีที่ผ่านมา พบว่ารูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนสมัยใหม่หันมาให้ความสำคัญกับอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น จึงเกิดเป็นโอกาสของธุรกิจอาหารเพื่อสุขภาพ โดยหนึ่งในนั้น คือ การทำเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับคนทั่วโลกหันมาสนใจดูแลตนเองเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องการมีสุขภาพดี รักษาร่างกายให้อยู่กับตนเองได้อย่างมีคุณภาพ ไม่เป็นภาระต่อผู้อื่น ประกอบกับขณะนี้ ประเทศไทยอยู่ระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างรุนแรงทำให้คนไทยต้องหันมาดูแลตนเองมากขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อให้ตนเองมีสุขภาพที่ดีแข็งแรง ดังนั้น ประเทศไทยควรใช้โอกาสของความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้นดังกล่าว ประกอบกับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยี มาผนวกรวมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ startup unicorn ไทยเป็นกลไกขับเคลื่อนสำคัญมาปรับปรุงโครงสร้างและวิธีการผลิตเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการปรับตัวให้ทันกับยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพื่อการสร้างเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา

3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลวิเคราะห์ หัวข้อ 1 และ 2

ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ รองรับแรงงานขนาดใหญ่ถึง 11.07 ล้านคน (ร้อยละ 16.73 ของประชากร) โดยในปี 2563 สร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศประมาณร้อยละ 8.5 ของ GDP แต่ที่ผ่านมาภาคเกษตรกรรมก็มีความท้าทายในหลายด้านทั้งการพัฒนาศักยภาพการผลิต สภาพแวดล้อม การรักษาเสถียรภาพราคาสินค้า การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งการยกระดับภาคเกษตรกรรมให้สามารถมีศักยภาพแข่งขันในอุตสาหกรรมโลกปัจจุบัน จำเป็นต้องจัดการควบคุมทั้งด้านต้นทุน คุณภาพ และปริมาณของสินค้า กอปรกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ความมั่นคงทางอาหาร กฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มงวดในเรื่องคุณภาพมากขึ้น กระแสความกดดันในด้านเทคโนโลยีที่มีการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ทดแทนแรงงานคน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังคมสูงวัย จึงถึงเวลาที่เกษตรกรของประเทศต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่การทำเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์แบบอัจฉริยะ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเพิ่มผลผลิต นำไปสู่ precision farming พัฒนาภาคการเกษตรให้ยั่งยืน โดยมีธุรกิจ AgriTech Startup Unicorn ที่มีแนวโน้มและโอกาสที่จะเติบโตอย่างแข็งแกร่ง เป็นกลจักรหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ของไทยให้ทันสมัย

3.2 ภาพอนาคต แนวคิด หลักการ เป้าหมายหลัก

3.2.1 ภาพอนาคต

คณะผู้จัดทำรายงานผลการศึกษาร่วมกันวางภาพอนาคตในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ สู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ด้วยการนำเทคนิค Scenario Analysis มาใช้ในการกำหนดอนาคต ที่จะมุ่งนำ Startup Unicorn ซึ่งเป็นโมเดลธุรกิจแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของโลกและสังคม มาใช้ เพื่อนำไอเดียและเทคโนโลยีมาช่วยสร้างสรรค์นวัตกรรมในการแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระบวนการทำการเกษตรไทย สู่การเกษตรอินทรีย์คุณภาพเกษตรอัจฉริยะและเกษตรแม่นยำเพื่อนำผลผลิตอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก อันจะนำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจฐานราก การนำคลังสมองคืนถิ่น การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน โดยภาครัฐจะพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยเฉพาะกับคนตัวใหญ่ที่แข็งแกร่งกว่า ทำหน้าที่เป็น platform สำหรับการพัฒนาให้กับทุกภาคส่วน ให้ความช่วยเหลือคนตัวเล็กในการสร้างและพัฒนาศักยภาพเพื่อการเติบโตแบบพึ่งตนเองได้ สร้างกฎกติกาและสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อก่อกำเนิดระบบนิเวศนวัตกรรมที่เอื้ออำนวยให้เกิดการดึงดูดคนเก่ง บริษัทชั้นนำ กองทุนจากทั่วโลก ด้วยมาตรการทางการเงิน กฎหมาย ภาษี การให้วีซ่าคนทำงาน และดำเนินกลยุทธ์ “แม่เหล็กดูดแม่เหล็ก” เพื่อสร้าง network effect จุดประกายการเรียนรู้ และพัฒนาความร่วมมือเพื่อการเติบโตร่วมกัน ในการนี้

รัฐควรระมัดระวังในการเข้าไปมีบทบาทนำในอุตสาหกรรม ดำเนินนโยบายแบบธรรมชาติคัดสรร และ จะมุ่งเน้นการสอนให้จับปลามากกว่าเอาปลามาแจก

3.2.2 แนวคิด หลักการ เป้าหมายหลัก

ภาพอนาคตที่วางไว้ในอีก 5 ปีข้างหน้า นั้น คณะผู้จัดทำรายงานผลการศึกษาร่วมกันกำหนด ข้อเสนอเชิงนโยบาย ภายใต้ชื่อ “การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ สู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน” โดยมีแนวคิดหลักการ เป้าหมายหลัก และเป้าหมายรองที่สำคัญ ดังนี้

(1) **แนวคิดและหลักการ** มุ่งเน้นการสร้าง “ผู้ประกอบการยุคใหม่” หรือ Thailand Unicorn เพื่อร่วมขับเคลื่อนภาคการเกษตรอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมมาใช้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน ภายในกรอบระยะเวลา 5 ปี

(2) **เป้าหมายหลัก** ภายใน 5 ปี (ปี 2570)

- ประเทศไทยมี Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตร จำนวนอย่างน้อย 1 ราย ในปี 2570

- ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn ร้อยละ 10 ภายใน 3 ปี และร้อยละ 15 ภายในปี 2570 (ปัจจุบัน 4%)

- การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชนในระบบห่วงโซ่มูลค่าของ Startup Unicorn เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70

- มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn เพิ่มขึ้นร้อยละ 90

3.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักและนโยบายระดับชาติของไทย

(1) การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ได้แก่ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการ **สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน** ประเด็นยุทธศาสตร์ มหาอำนาจทางการเกษตร สร้างนักรบเศรษฐกิจยุคใหม่ และโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร **มนุษย์** ประเด็นยุทธศาสตร์ พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความ **เสมอภาคทางสังคม** ประเด็นยุทธศาสตร์ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี และการเสริมสร้างพลังทางสังคมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย และยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการ **ปรับสมดุลและพัฒนา** **นาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** ประเด็นยุทธศาสตร์ภาครัฐมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีขีดสมรรถนะสูง และกฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น

(2) การเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ **แผนแม่บทย่อยด้านเกษตร** คือ การเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่ แผนแม่บทย่อยด้านเกษตร คือ เกษตรอัตลักษณ์ **พื้นถิ่น** (การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์ **โดดเด่นเฉพาะพื้นที่** สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน) เกษตรแปรรูป (การสร้างมูลค่าโดย

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง) เกษตรปลอดภัย (กระแสการบริโภคที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยอาหาร ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย) เกษตรอัจฉริยะ (การพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ) เกษตรชีวภาพ (การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พันธุ์ และผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษและเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง) และระบบนิเวศเกษตร (สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง จึงต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่างๆ) **แผนแม่บทย่อยด้านพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ** **แผนแม่บทด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล** **แผนแม่บทย่อยด้านผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่** **แผนแม่บทย่อยด้านพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต** คือ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนา และยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน ส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ **แผนแม่บทย่อยด้านเศรษฐกิจฐานราก** **แผนแม่บทย่อยการบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ** และ**แผนแม่บทย่อยการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม**

(3) การเชื่อมโยงกับแผนปฏิรูปประเทศ ได้แก่ **แผนปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ** ฉบับปรับปรุงกิจกรรมปฏิรูปที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) โดยเน้นการสร้างเกษตรมูลค่าสูงที่เน้นการสร้างผู้ประกอบการเกษตร และส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตรและใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม กิจกรรมปฏิรูปการเพิ่มโอกาสของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก ในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่เน้นการพัฒนาระบบนิเวศเพื่อรองรับผู้ประกอบการสตาร์ทอัพไทย และกิจกรรมปฏิรูปการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการลงทุนของไทยในภูมิภาคที่เน้นการพัฒนาด้านโลจิสติกส์ เพื่อสร้างความเชื่อมโยง (connectivity) การกำหนดนโยบายและมาตรการดึงดูดผู้เชี่ยวชาญ/นักลงทุนต่างชาติ เข้ามาทำงานและประกอบธุรกิจในประเทศไทย และการอำนวยความสะดวกให้แก่ธุรกิจการเงิน การประกันภัย และการบริการ และกิจกรรมปฏิรูปการพัฒนาศักยภาพคนเพื่อเป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ที่เน้นการออกแบบการพัฒนาทักษะกำลังคนสำหรับคนที่ ออกจากระบบการศึกษามาแล้วเพื่อสร้างโอกาสใน

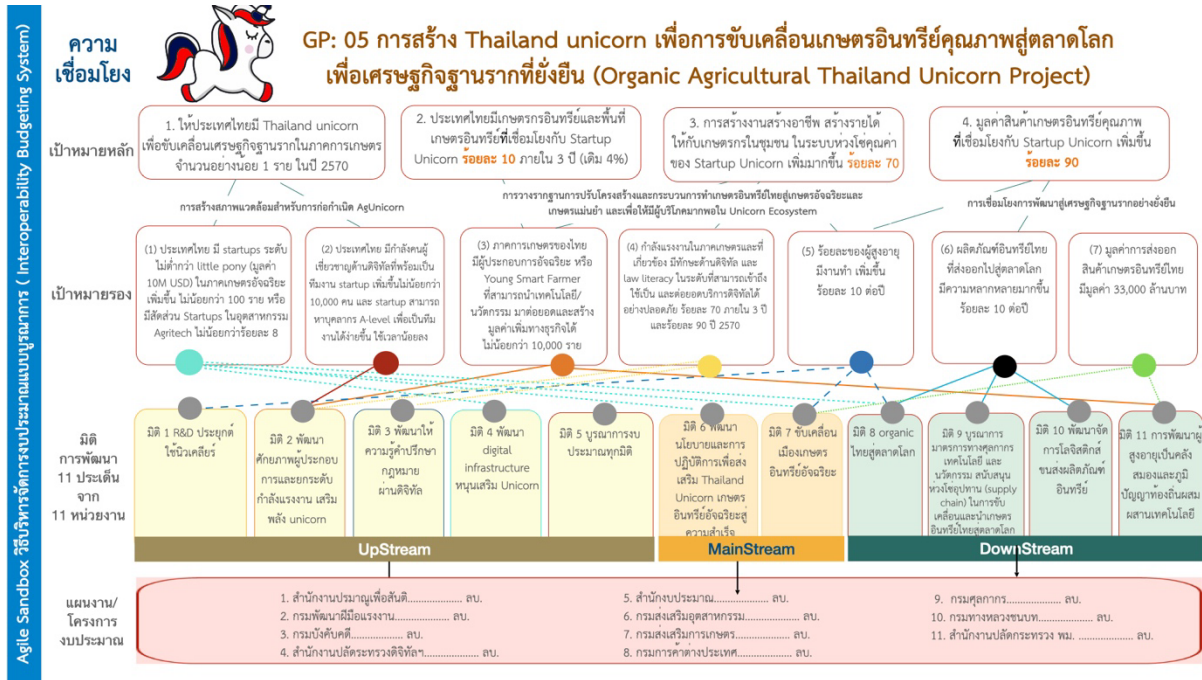
การประกอบอาชีพ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ 1) ผลผลิตทางการผลิตรวมของประเทศไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 2.5 ต่อปี 2) อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยสถาบันนานาชาติ อยู่ในกลุ่ม 1 ใน 25 ของประเทศและที่ได้รับการจัดอันดับทั่วประเทศ

(4) การเชื่อมโยงกับกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) เป้าหมายทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยมุ่งพลิกโฉมประเทศไทยให้ ก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มี “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” ในปี พ.ศ. 2570 ดังนี้ โดยมี**หมุดหมายภายใต้เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค **หมุดหมายภายใต้สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค** ได้แก่ ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ ทันสมัย และน่าอยู่ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม และ**หมุดหมายภายใต้ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ** ได้แก่ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และไทยมีภาครัฐสมรรถนะสูง

3.3 เป้าหมายรองเพื่อการนำสู่การบรรลุเป้าหมายหลักและมิติการพัฒนาย่อย

เป้าหมายรองเพื่อการบรรลุตามเป้าหมายหลัก มุ่งหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน ได้แก่ (1) การสร้างสภาพแวดล้อมสำหรับการก่อกำเนิด AgriTech Unicorn (2) การวางรากฐานการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ไทยสู่เกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำและเพื่อให้มีผู้บริโภคมากพอใน AgriTech Unicorn Ecosystem รวมทั้ง (3) การเชื่อมโยงการพัฒนาสู่เศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน โดยมี 8 เป้าหมายรองสำคัญที่ขับเคลื่อนด้วยมิติการพัฒนา 11 ประเด็น จากการบูรณาการการทำงานแบบเชื่อมโยงกันของ 11 หน่วยงานตลอดทั้ง value chains **ซึ่งในอนาคตสามารถนำไปจัดทำเป็นแผนงานโครงการกำหนดวงเงินงบประมาณ และนำสู่การปฏิบัติต่อไปได้** ภาพรวมโดยสรุปตามด้านล่าง

ภาพที่ 3 AgriTech Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการ

3.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมายรอง

การกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ตามหลักการวิเคราะห์ห่วงโซ่ (Project’s Value Chains) และหลักการวิเคราะห์จัดทำโครงการ/กิจกรรมแบบขั้นบันไดการเปลี่ยนแปลง และการเติบโตแบบก้าวกระโดดที่มั่นคงตามหลัก Blueprint for Change อันนำไปสู่การคิดค้นโครงการ/กิจกรรมที่เป็น นวัตกรรมใหม่ที่ประเทศไทยไม่เคยดำเนินการมาก่อนตั้งแต่ต้นน้ำ (UpStream) กลางน้ำ (MainStream) และปลายน้ำ (DownStream) สรุปได้ดังนี้

3.4.1 Agritech Unicorn Model เพื่อการพัฒนาเกษตรอินทรีย์สู่ตลาดโลก

การบรรลุเป้าหมายรองอันนำไปสู่เป้าหมายหลักและภาพอนาคต มี Model การพัฒนาอันประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นองค์พหุเพียงอย่างเดียว ได้แก่ (1) การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการก่อกำเนิดของ AgriTech Startup Unicorn ที่ใช้ ASEAN เป็นฐานในการทำงานและค้าขายกับคนทั่วโลก (2) การวางรากฐานการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์ไทยเพื่อการเพิ่มผลิตภาพ เพิ่มคุณภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับเกษตรกร (3) การนำผลผลิตและการบริการของคนตัวเล็กทั้งกลุ่ม AgriTech Startup และเกษตรกรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก และ (4) การทำให้ภาครัฐโดยความร่วมมือกับภาคเอกชนเป็น platform สำหรับการพัฒนาของทุกภาคส่วน โดยมี Agile Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการ : Interoperability Budgeting System เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จที่สำคัญ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับ

ประชาชน ด้วยการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน การใช้ประโยชน์จากคลังสมองคืนถิ่น และการทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี มีงานทำ

โดย Startup Unicorn จะช่วยสร้างสรรค์ พัฒนา และนำเสนอนวัตกรรม เทคโนโลยี รวมถึง use cases ที่ช่วยสนับสนุนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและวิธีการทำเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นเกษตรอินทรีย์ อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำทั้งของคนไทยและของคนทั่วโลก คู่ขนานไปกับการเร่งรัดพัฒนาศักยภาพเกษตรกรอินทรีย์ให้มีความพร้อมเปิดรับเทคโนโลยีและแนวทางการทำเกษตรยุคใหม่ เข้ามาเป็นผู้บริโภคใน ecosystem ของ Startup Unicorn ส่งเสริมการพัฒนาและใช้ประโยชน์จาก เทคโนโลยี นวัตกรรม และ R&D เพื่อวางรากฐานการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก สร้างชุมชนเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะต้นแบบ พร้อมพัฒนาบทบาททูตพาณิชย์ให้เป็น “ผู้ช่วยคนสำคัญ” ในการให้คำปรึกษาแนะนำกับ Agritech Startup ด้านการตลาดต่างประเทศ จัดทำข้อมูลทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก พร้อมช่วยวิเคราะห์และระบุแหล่งผลิตสินค้าที่ตรงตามความต้องการ promote สินค้าผลิตภัณฑ์ไทยให้เข้าสู่ตลาด hi end ต่างประเทศ พัฒนา open data ฐานข้อมูลทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ เพื่อให้ Startup Unicorn และเกษตรกรอินทรีย์ได้ใช้ประกอบการวางแผนเพาะปลูกและพัฒนาธุรกิจต่อไป ส่วนภาครัฐจะร่วมกับภาคเอกชนและประชาชน ทำหน้าที่เป็น platform การพัฒนาของทุกภาคส่วน โดยสร้าง co-creation platform ตัวช่วยเกษตรกรอินทรีย์อัจฉริยะ ให้คำปรึกษาแนะนำการผลิต การแปรรูป การขายกับเกษตรกร พร้อมเป็นตลาดสินค้าเกษตรร่วมตลอดห่วงโซ่คุณค่า ที่เปิดให้ทั้งคนไทยและพลเมือง CLMV ได้เข้าใช้และเปิด open API ให้ startup ได้เชื่อมโยงกับกลุ่มลูกค้าโดยตรง ไม่ต้องผ่านตัวกลาง พัฒนาระบบ logistic สินค้าเกษตรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่คุณค่าทั้งภายในและระหว่างประเทศ ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายเสริมความเชื่อมั่นในการเข้าสู่โลกดิจิทัล ด้วย

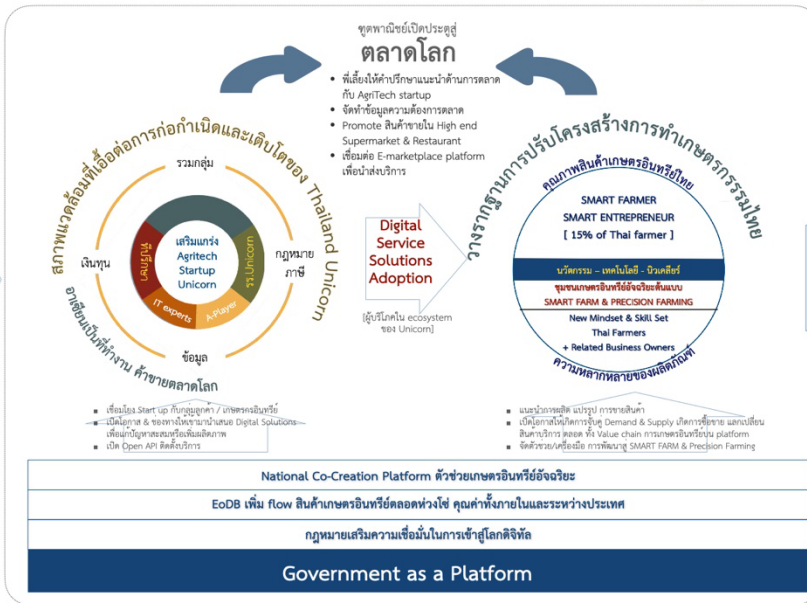

Agritech Unicorn Model การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก

Enabling Factor

Agile Sand box
วิธีการงบประมาณแบบบูรณาการทุกแหล่งเงิน [de-sile] ยืดหยุ่นคล่องตัว ปรับเปลี่ยนระหว่างทาง

บูรณาการทรัพยากรความร่วมมือภาครัฐ / เอกชน / สังคม

คุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น

- ชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาอย่างยั่งยืน
- คลังสมองคืนถิ่น
- ผู้สูงอายุ สุขภาพดี มีงานทำ

3.4.2 การผลักดันเป็นนโยบายและมาตรการสำคัญของรัฐบาล จำนวน 8 ประเด็น (Issues) และ 1 ปัจจัยขับเคลื่อนความสำเร็จ ตาม RoadMap 5 ปี (ปี พ.ศ.2566 - 2570)

ประเด็นที่ 1 DB เสริมแกร่ง Opportunity AgriTech Startup ไทยก้าวสู่ Unicorn โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ ทะเยอทะยานในทางที่เหมาะสม มีคุณลักษณะของผู้ประกอบการมีความสามารถบริหารจัดการทีมงาน ออกนอกกรอบ สื่อสารและทำงานกับ deep tech ได้ **(1) CB: การจัดให้มีที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ Startup founder (ก)** ระยะบ่มเพาะธุรกิจ (Incubator) พัฒนาโครงการความร่วมมือกับภาคเอกชนที่เป็น incubator เพื่อพัฒนา startups ให้ได้ปีละอย่างน้อย 200 ราย โดยภาครัฐให้การสนับสนุน digital infrastructure สำคัญ พร้อมทั้งจัดให้มีกองทุนให้ startup ที่เข้าร่วมโครงการ กู้ยืมเพื่อการพัฒนา (คล้าย กยศ.) แต่หากสามารถไปต่อได้ ให้นำใบเสร็จมา refund ได้ตามที่จ่ายจริงไม่เกิน 2 แสนบาท สำหรับ 200 คน (ข) ระยะเร่งเติบโตและเพิ่มมูลค่าธุรกิจ (Accelerator) ออกมาตรการทางภาษีจูงใจบริษัทขนาดใหญ่ มาเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) หรือให้การสนับสนุนทั้งในด้านเงินทุน การขยายตลาดสู่ต่างประเทศ การบริหารจัดการหลังบ้าน การเตรียมความพร้อมเข้า IPO และอื่น ๆ ให้แก่ Opportunity AgriTech Startup ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจสูง (ค) ระยะยาว ส่งเสริมภาคเอกชนจัดตั้งโรงเรียนเฉพาะทางพัฒนา AgriTech Startup ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงปริญญาตรีเพื่อพัฒนาให้เยาวชนไทยให้มีรอบความคิดและทักษะที่พร้อมที่จะก้าวสู่การเป็น Startup Unicorn ที่ประสบความสำเร็จในอนาคตโดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบ case base และนำนักธุรกิจและรุ่นพี่ startups ที่ประสบความสำเร็จมาเป็นอาจารย์ พร้อมให้ทุนสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบ co-pay **(2) DB การสร้างโอกาสการเข้าถึงกำลังคนคุณภาพที่จะเป็นทีมงานของ Opportunity Startup จำนวนมาก** ด้วย **(ก) DB การ buy-build-borrow** กลุ่มกำลังคนผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล ระยะสั้น **(ก1)** กระทรวงแรงงานจัดสิทธิประโยชน์ดึงดูดบุคลากรต่างชาติทักษะสูงและนักลงทุนในอุตสาหกรรมดิจิทัล (รวมผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล) เข้ามาทำงานในประเทศ ออกระเบียบการอนุญาตให้คนต่างด้าวและผู้ติดตามซึ่งได้รับการลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (Smart Visa) ให้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำงานในประเทศเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ประกาศกำหนด พร้อมให้เข้าถึงสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายประกันสังคม มากขึ้น **(ก2)** เร่งรัดจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะโปรแกรมเมอร์และ IT สาขาขาดแคลน เพื่อเร่งผลิตบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงานระยะยาว **(ก3)** อาศัยกลไกคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร.ปช.) วางรากฐานการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในอนาคต โดยเร่งรัดการพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัลให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ พร้อมเร่งขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนด้าน STEM อย่างจริงจัง เป้าหมายให้มีสัดส่วนร้อยละ 70 ต่อสังคมศาสตร์ ร้อยละ 30 ภายใน 5 ปี และ **(ข) CB : การพัฒนา pool กำลังคน A-Player ด้วย e-portfolio platform** คล้าย Linkedin โดยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนรวบรวมข้อมูลกำลังคนในสาขาอาชีพต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดให้มี **บริการปึกหมุดมืออาชีพ** เพื่อจับคู่ความต้องการทักษะกำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งเร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายแรงงานและประกันสังคม (รวมถึงความคุ้มครองทางกฎหมายและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ) เพื่อรองรับการจ้างงานแบบ

gig economy และ (ค) DB : การพัฒนา application กลาง บริการดิจิทัล หรือเทคโนโลยี (Enterprise Resources Planning : ERP) เพื่อให้ความช่วยเหลือ AgriTech Startup ในการบริหารจัดการงานเงินคนแผน ให้สะดวกรวดเร็ว ใช้คนน้อยลง

ประเด็นที่ 2 PB สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตของ Thailand Unicorn

(1) กำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายที่จะสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศแห่งการแข่งขันและให้ความช่วยเหลือกลุ่ม Potential [Opportunity] AgriTech Startup ที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจอย่างก้าวกระโดด ที่คาดว่าจะเป็นที่สนใจของแหล่งการเงิน ธนาคาร และนักลงทุนที่อยู่ระหว่างการเสาะหาธุรกิจสำหรับการลงทุน เป็นอันดับแรก เพื่อเป็นแม่เหล็กสำหรับการดึงดูดให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่น่าสนใจเข้ามาเริ่มต้นกิจการ AgriTech Startup รวมทั้งกระตุ้นผู้ลงทุนหันมาสนใจและลงทุนในธุรกิจ มากขึ้น ในการนี้ ให้มีการบูรณาการส่งเสริมและ ให้ความช่วยเหลือ startup ด้วยการจัดให้มีศูนย์กลางการส่งเสริมธุรกิจ startup เพื่อทำหน้าที่วางกรอบ ยุทธศาสตร์ของประเทศ ติดตามวิเคราะห์ช่องว่าง และประสานจัดให้มีมาตรการสนับสนุนโดยเฉพาะ ด้วย

(2) การสร้างโอกาสเข้าถึงแหล่งทุน บูรณาการงบประมาณที่ใช้ในการสนับสนุนธุรกิจ startup ของหน่วยงานต่าง ๆ และร่วมสมทบการลงทุนใน startup ของนักลงทุนภาคเอกชน (Angel Investor และ Venture Capital) ในรูปแบบ Matching Fund รวมทั้งนำแนวทางการสนับสนุน startup ของรัฐบาลสิงคโปร์มาปรับใช้ในการจัดให้มีเงินทุน สนับสนุนโอเดย์เริ่มต้นสำหรับผู้เริ่มต้นธุรกิจที่มีแนวโน้มดีและไม่เคยจดทะเบียนเริ่มต้นกิจการมาก่อน 200 ราย ต่อปี โดย Topup เงินทุนในกระเป๋าอีกให้ 2-3 เท่า แต่ไม่เกิน 500,000 บาท เป็นต้น (3) **ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ** เพื่อดึงดูดบริษัทและบุคลากร สตาร์ทอัพต่างชาติ โดย (ก) ปรับปรุงกฎหมายด้านการคุ้มครองบริษัทร่วมลงทุน (Venture Capital) ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เช่น บัญญัติกฎหมายการระดมทุนที่ดำเนินการผ่านระบบ electronic ในส่วนของการ ทำสัญญาว่าเกิดขึ้นเมื่อใดและสามารถนำไปฟ้องบังคับคดีกับทั้งเจ้าของธุรกิจ นักลงทุน และ funding portal ได้ และบัญญัติกฎหมายป้องกันการฉ้อโกงในการระดมทุนด้วยวิธีคราวด์ฟันดิง เป็นต้น (ข) ปรับปรุงประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1229 ให้อนุญาตบริษัทจำกัดออกหุ้นกู้ได้ โดยให้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับ กฎหมายกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อให้ Startups มีความสะดวกในการหาแหล่งทุนมาดำเนิน ธุรกิจ (ค) ดึงดูดการร่วมลงทุนผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการภาษี เป็นต้น อย่างไรก็ดี (ง) เพื่อเตรียมการพลิก ฟื้นประเทศจากสถานการณ์แพร่ระบาดของ Covid-19 และเพื่อดึงดูดและจูงใจคนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพให้เข้ามาสู่ ธุรกิจ Agritech Startup มากขึ้น ควรปรับปรุงเงื่อนไขการพิจารณากิจการที่จะได้รับการส่งเสริมและได้รับการ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิจากการประกอบกิจการตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม การลงทุน พ.ศ.2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ครอบคลุม startup ที่อาจมีรายได้เกินกว่า 500 ล้านบาท แต่ มีสัดส่วนการลงทุนใน IT และ Deep tech เกินกว่าร้อยละ 80 เฉพาะในช่วง 5 ปี (4) **การสร้างโอกาสการเข้าถึง ข้อมูล** ด้วยการพัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อเกษตรอินทรีย์ไทยแบบสำเร็จรูป ที่จะช่วยให้ AgriTech Startup วิเคราะห์และทำความเข้าใจบริบท สถานการณ์แวดล้อม และความต้องการของผู้บริโภค

ได้อย่างลึกซึ้ง อันจะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้อย่างแม่นยำมากขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มี **AgriTech Data Contribution Center** เพื่อเป็นกลไกในการบริจาคและแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านเกษตรดิจิทัลระหว่าง startups ด้วยกันเอง และเป็นจุดเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นประโยชน์ (5) **การสร้างโอกาสการเข้าถึงตลาดต่างประเทศโดยทูตพาณิชย์** เป็นที่ปรึกษาแก่ AgriTech Startup ในด้านความต้องการของตลาด กฎระเบียบการนำเข้า มาตรฐานสินค้า Organic พร้อมจัดทำฐานข้อมูลทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เช่น ราคา ความนิยม รูปแบบสินค้า Packaging Size การนำเสนอสินค้า และสินค้าของประเทศคู่แข่ง ฯลฯ และจัดทำ open data เพื่อให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรนำมาใช้ในการวางแผนการผลิตและการตลาด พร้อมเชื่อมโยงฐานข้อมูล Thailand Unicorn เพื่อให้ทูตพาณิชย์ทั่วโลกทราบและนำไปใช้ประกอบการนำเสนอหรือ Promote สินค้าให้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (Importer)

ประเด็นที่ 3 BB พัฒนาระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมสำหรับ AgriTech Startup โดยจัดให้มีพื้นที่สำหรับรวมกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ AgriTech Startup กลุ่มผู้ลงทุนใน startup กลุ่มผู้ให้การสนับสนุนให้ธุรกิจ startup เติบโต เช่น คนมีไอเดีย ความคิด นวัตกรรม นักลงทุน กลุ่มทุนสนับสนุน บริษัทที่ค้นหาธุรกิจใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโต บริษัทที่ปรึกษาทั้งด้านการลงทุน และกฎหมาย หน่วยงาน R&D ของทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น แล้วจัดสร้างพื้นที่แห่งโอกาสและการสร้างสรรค์ นวัตกรรมด้านการเกษตรอินทรีย์ด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงลักษณะเดียวกับ Silicon valley จัดให้มี co working space โครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ไฟฟ้า ประปา อินเทอร์เน็ต cloud services ระบบ IT ที่ทันสมัย แหล่งข้อมูลภาครัฐ สถานที่ประชุม ฯลฯ สำหรับเป็นสถานที่ทำงาน เวทีในการแลกเปลี่ยน ไอเดียในการพัฒนาธุรกิจ สถานที่สร้างเครือข่าย ฝึกอบรม บ่มเพาะ ให้คำปรึกษาจากกูรูต่าง ๆ ทั้งแบบ physical and virtual โดยมีองค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน 3 ส่วน ได้แก่ (1) **High AgriTech Park** ในพื้นที่อีสานใต้ ที่เรียบง่ายแต่มีชั้นเชิง ทุกคนเข้าถึงได้ ไม่เน้นการสร้างตึก เพื่อเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของคนทุกกลุ่ม โดยให้มี ศูนย์บ่มเพาะนวัตกรรมบริการและเทคโนโลยีด้านเกษตรอินทรีย์แห่งอนาคต เพื่อส่งเสริมให้ไทยไม่เป็นแต่เพียง ผู้ซื้อเทคโนโลยีแต่เป็นผู้พัฒนาเทคโนโลยี (2) **AgriTech Park Node ตามหัวเมืองหลัก** การนำสถานที่ราชการ หรือที่ราชพัสดุ ที่ไม่ได้ใช้งาน มาปรับปรุงให้ทันสมัย รวมทั้ง **เชิญชวอน Incubator หรือ Accelerator ภาคเอกชน เข้ามาเป็นเครือข่าย** เชื่อมโยงกับ High AgriTech park ซึ่งเป็น hub กลาง เพื่อให้ startups ต่างพื้นที่สามารถ เข้าถึงระบบนิเวศและเชื่อมต่ออย่างเป็นเครือข่ายเดียวกัน และ (3) **AgriTech Digital Park Community Platform** เพื่อการเชื่อมโยงทุกกลุ่มคนในระบบนิเวศเข้าด้วยกัน แบบ realtime ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อการ ติดต่อสื่อสาร ส่งข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น ขอรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือต่าง ๆ และ เผยแพร่ข้อมูลโครงการสนับสนุนและแหล่งทุน

ประเด็นที่ 4 MB สร้างศักยภาพกำลังคนภาคการเกษตรเพื่อการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีและ นวัตกรรมอย่างแพร่หลายและสร้างสรรค์ และเป็นผู้บริโภคใน ecosystem ของ Opportunity AgriTech Startup (1) **พัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน และ Smart Farmer** ในภาคการเกษตร (SMEs) ซึ่งเป็นกลุ่ม

ลูกค้าที่มีศักยภาพ (Potential Customers) และเป็นพันธมิตรที่ดีของ AgriTech Startup ให้มีศักยภาพและความสามารถในการสร้างสรรค์ ต่อยอด พัฒนาแนวคิดทางประกอบกิจการหรือดำเนินธุรกิจที่ดียิ่งขึ้นและแตกต่างไปจากเดิม โดย (ก) นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยรวมถึงงานวิจัยและพัฒนาถ่ายทอด (ข) พัฒนากลไกความร่วมมือกับภาคเอกชนโดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่และภาคการศึกษา นำกรอบความคิดและทักษะดิจิทัลสำหรับคนไทยเสริมด้วยศาสตร์แห่ง design thinking และ digital transformation มาฝึกฝนปฏิบัติจริงแบบลองผิดลองถูก และนำไปสร้างรายได้ต่อไป (ค) เสริมความรู้ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายแรงงาน พร้อมทั้ง (ง) อาศัยโอกาสของสถานการณ์โควิด 19 ที่ส่งผลทำให้คนรุ่นใหม่กลับคืนถิ่นฐานเดิม ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ YSM เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและพัฒนาให้กลายเป็นผู้นำทางการเกษตรในท้องถิ่น (2) **พัฒนาเกษตรกรอินทรีย์และกำลังคนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่าด้านการเกษตร** ให้มีความเข้าใจ ใช้เป็น และต่อยอดบริการดิจิทัลได้อย่างเชื่อมั่นและปลอดภัย ด้วย (ก) การจัดให้มีการพัฒนา “กรอบทักษะดิจิทัลสำหรับคนไทย” พร้อมทั้ง (ข) สร้างความคุ้นเคยในการใช้ชีวิตและทำกิจกรรมวิถีใหม่ด้วยการพัฒนา platform สำหรับการรับสวัสดิการและความช่วยเหลือของภาครัฐ รวมถึงบริการประชาชนที่สำคัญในเรื่อง การกินอยู่ ปากท้อง และส่งเสริมให้เกิดการเข้าใช้อย่างแพร่หลาย

ประเด็นที่ 5 CB นำนวัตกรรม เทคโนโลยี และนิเวศลิเยร์ มาวางรากฐานการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก เพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ พัฒนาเป็น luxury product และนำขายผลผลิตมูลค่าสูงสู่ตลาด hi end ทั่วโลก (1) **นำร่องตลาดนำการผลิต สินค้าเกษตรอินทรีย์** โดยนำฐานข้อมูลทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ทูตพาณิชย์เก็บรวบรวมผนวกกับข้อมูลอื่นของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาวิเคราะห์และระบุแหล่งการผลิตสินค้าที่ตรงตามความต้องการของตลาด แล้วส่งต่อไปยังพาณิชย์จังหวัดและเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในการพัฒนาความร่วมมือกับเกษตรกร AgriTech Startup และ YSM ที่มีศักยภาพและสนใจ รวมถึงเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่ **พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ** โดยรัฐบาลอาจให้การสนับสนุนงบประมาณและบุคลากรในช่วงเริ่มต้นเพื่อสนับสนุนให้มีการวางแผนการเพาะปลูก การแปรรูป รวมถึง packing ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ **คู่ขนานกับการให้ทูตพาณิชย์จัดทำโปรโมชั่นในกลุ่มประเทศเป้าหมาย** เช่น การจ้าง Influencer ด้านอาหาร Organic ช่วยโปรโมททาง TV และ Online ที่เกี่ยวกับสินค้า Organic เพื่อให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย การลงประชาสัมพันธ์ทางสื่อวิทยุสื่อสารด้านสินค้า Organic ด้วยนำผลผลิตเกษตรอินทรีย์ของไทยมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารท้องถิ่นหรือปรุงอาหารในสายการบินชั้นนำบนชั้นธุรกิจ (Business Class) เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายแล้วถอดบทเรียนเพื่อการพัฒนาต่อยอด (2) ส่งเสริม ลงทุน **เร่งรัดพัฒนานวัตกรรมและงานวิจัยและพัฒนาเพื่อช่วยปรับกระบวนการผลิต การแปรรูป และที่เกี่ยวข้อง** เพื่อช่วยให้การทำเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ ง่ายขึ้น สะดวกขึ้น มีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก เช่น การวิจัยและพัฒนาที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่มีคุณลักษณะของอินทรีย์ การทำหมันแมลง

ด้วยรังสีเพื่อช่วยลดการใช้ยาฆ่าแมลง และการวิจัยด้านคุณภาพผลผลิตด้วยการฉายรังสีลดการปนเปื้อนและสิ่งตกค้างในผลผลิต การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีอาหารที่ผลิตจากพืชทดแทนเนื้อสัตว์รองรับเทรนด์สุขภาพ และการนำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ใช้เป็นส่วนประกอบของอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง ด้วยการวิจัยแปรรูปรังสีใหม่ให้เป็นผงใหม่ระดับนาโน เป็นต้น พร้อมทั้ง**บูรณาการ เทคโนโลยีนิวเคลียร์ เทคโนโลยีชีวภาพ และนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นองค์รวม** ให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ผู้ประกอบการนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการค้า การพาณิชย์ และสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ระยะเริ่มต้นอาจนำร่องใช้เทคนิคนิวเคลียร์ด้วยการวิเคราะห์ระดับดินที่ปลูกกว่าปราศจากการเจือปนของโลหะหนัก พร้อมเปิดให้ AgriTech Startup และ Smart farmer เข้าร่วมการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้น กำหนดสมมติฐานการวิจัย (3) ส่งเสริมการ**ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และงานวิจัยและพัฒนาอย่างแพร่หลาย** ในกระบวนการผลิตเพื่อควบคุมสภาพแวดล้อมและเอาชนะข้อจำกัดของสภาพภูมิอากาศ บริหารจัดการปัจจัยการผลิต (ดิน น้ำ) และกระบวนการผลิต เพิ่มพื้นที่เกษตรที่ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์และทำวิจัยในการตรวจสอบด้านความปลอดภัยตามมาตรฐานของผลิตจากเกษตรอินทรีย์ พร้อมจัดโครงการสนับสนุนเงินทุนแบบให้เปล่า กรณีการผลิตมาตรฐานอินทรีย์และการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต รวมทั้งเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการใช้ประโยชน์จากระบบการบริหารจัดการและการผลิตแบบใหม่ให้กับเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (4) ส่งเสริมการ**ลงทุนและพัฒนาธุรกิจ supply chain** ระบบการเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ พัฒนาผู้ประกอบการด้วยแนวคิด design thinking และ digital transformation สร้างเครือข่ายพันธมิตรในการประกอบธุรกิจ สร้างโอกาสทางธุรกิจแบบใหม่บนจุดแข็ง และ asset ที่มีอยู่ นำนวัตกรรมมาให้เลือกใช้ ประสานให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรและแหล่งการเงินต่าง ๆ ให้การสนับสนุนเงินลงทุน ดอกเบี้ยต่ำ พร้อมคำแนะนำการพัฒนาธุรกิจ (5) สร้าง**ความเชื่อมั่นและยอมรับในระดับสากล** ในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของไทย โดยยกระดับมาตรฐานการผลิตและตรวจรับรองผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ พัฒนากลไกกระบวนการ และการกำกับตรวจสอบที่ได้มาตรฐานและพอเพียงกับความต้องการ ดำเนินการต่อเนื่องหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพื่อการรับรองมาตรฐานซึ่งมีค่าใช้จ่ายสูง พร้อมทั้งสร้างตราสัญลักษณ์สินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย (6) สร้าง **organic product เอกลักษณ์ไทย** ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในระดับนานาชาติ เช่น กล้วยไทยอินทรีย์ และกาแฟชีวะมดอินทรีย์ เป็นต้น

ประเด็นที่ 6 IB พัฒนา National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ เพื่อเป็นฐานต่อยอดการพัฒนา โดยการบูรณาการข้อมูลด้านการเกษตรและการพาณิชย์จากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มาเชื่อมต่อเป็น**บริการให้คำปรึกษา**แก่ เกษตรกร ตลอดทั้ง value chain ของกระบวนการทำเกษตรอินทรีย์คุณภาพ ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การซื้อขายสินค้า และการจัดส่งสินค้า พร้อมส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายและเชื่อมโยงเกษตรกร กับ ผู้ช่วยผลิต ผู้ช่วยการแปรรูป ผู้ช่วยขาย ตลอด value chain เพื่อสร้างมูลค่าสินค้าที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรอัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ ตลอดจนจัดให้มีพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งรวมของ supply chain และ technology ราคาอ่อนเยาว์ และเปิดให้มีการ**จับคู่ธุรกิจ Business**

matching ซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรวมกลุ่ม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ได้ง่าย สะดวก ทุกที่ทุกเวลา และจัดระบบการบริหารจัดการธุรกิจแบบดิจิทัล โดยให้มีการเปิด open API ให้ Startups SMEs ภาคเอกชน และผู้ประกอบการสามารถเชื่อมโยงและเข้าถึงเกษตรกรอินทรีย์เพื่อนำเสนอบริการ เก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการ และต่อยอดทางธุรกิจต่อไป และเพื่อที่จะส่งเสริมการประกอบธุรกิจของ AgriTech Startup ในการทำให้ ASEAN เป็นฐานในการทำงานและค้าขายกับคนทั่วโลก จะเปิด Platform ดังกล่าวให้กับกลุ่ม ประเทศ CLMV ได้ใช้แล้วค่อยขยายออกไปในกลุ่มประเทศ ASEAN ด้วย ในกรณีนี้ ภาครัฐจะได้นำข้อมูล (content และ transaction data) จาก platform ดังกล่าวมาจัดทำ Policy recommendation แผนการผลิตด้านการเกษตร ภาพรวมของประเทศ เพื่อช่วยสร้างเสถียรภาพระหว่างอุปสงค์และอุปทาน พร้อมเสนอแนะว่าแต่ละพื้นที่ควรผลิต สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใด จึงจะสร้างมูลค่าเพิ่มในภาพรวมร่วมกัน รวมทั้งจัดระบบให้เกษตรกร ผู้ผลิต ลงทุนผลิตให้เป็นภาพรวมของประเทศโดยจัด zoning เกษตรอินทรีย์ด้วยด้วย

ประเด็นที่ 7 IB : EoDB เพิ่ม flow logistic ทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อการส่งออก สินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยและสินค้าภายใน ecosystem ของ AgriTech Unicorn ไปทุกประเทศทั่วโลก โดย (1) ปรับปรุงระเบียบ พิธีการและขั้นตอนทางศุลกากรและพัฒนาแพลตฟอร์ม e-Express one page go inter นวัตกรรมการตรวจ-ปล่อยสินค้าขาออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ พร้อมให้ทูตพาณิชย์เจรจาทำความเข้าใจ การยอมรับในคุณภาพ มาตรฐานด้านสุขอนามัยกับประเทศเป้าหมาย เพื่อให้ออกของ ณ ประเทศปลายทางได้ โดยสะดวก (2) ใช้กลไกของการให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากร (Free Zone หรือเขตปลอดอากร) สร้าง cluster การผลิตเกษตรอินทรีย์คุณภาพ CLMV ในพื้นที่ SEZ บริเวณชายแดนในรูปแบบ “เราผลิตเขา จำหน่ายหรือเราจำหน่ายเขาผลิต” ให้เกิดประโยชน์ (3) จัดตั้งศูนย์ตรวจ ปล่อยการส่งออกสินค้าเกษตรเบ็ดเสร็จ (one stop service) ทั่วประเทศ (4) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการคมนาคมขนส่งทางถนนและ พัฒนาการเข้าถึงสถานีขนส่งผู้โดยสาร (Accessibility) และ (5) พัฒนาโครงข่ายทางหลวงชนบทเชื่อมต่อ ทางหลวงท้องถิ่นที่เข้าถึงพื้นที่เกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการเข้าถึงพื้นที่โดยสะดวก

ประเด็นที่ 8 DB อาศัยโอกาสคลังสมองคืนถิ่นร่วมสร้างชุมชนฐานรากที่เข้มแข็ง พึ่งตนเอง และพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย (1) พัฒนาชุมชนต้นแบบเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ (Smart Agritech City) เพื่อเป็น ตัวอย่างชุมชนเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อใช้สำหรับการสร้าง brand เกษตรอินทรีย์ไทยให้เป็นที่รู้จัก และยอมรับในต่างประเทศ โดยอาจใช้พื้นที่อีสานใต้บริเวณเดียวกันหรือใกล้เคียงกับ High Agritech Park และให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีอัจฉริยะมาใช้ในการทำการเกษตรอย่างครบวงจร หลอมรวมและการผสมผสานทาง วัฒนธรรมการเพาะปลูกและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมกับการเพาะปลูกแบบใหม่ โดยให้ YSM เป็นสื่อกลาง และ ให้ AgriTech Startup เป็นผู้ส่งมอบนวัตกรรมบริการและเทคโนโลยีให้เกษตรกร พร้อมผลักดันให้มีการรับรอง มาตรฐานการปลูกพืชอินทรีย์อัจฉริยะ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากร ในระยะเริ่มต้นแล้วส่งมอบให้ท้องถิ่นและเกษตรกรดูแลและบริหารจัดการกันเองต่อไป (2) ส่งเสริมการปรับตัวของ เกษตรกรไทย โดยอาศัยโอกาสของโควิดที่ส่งผลให้คนกลับคืนถิ่นฐานเดิม ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ YSM เข้าสู่

ระบบเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและพัฒนาเป็นผู้นำเกษตรในท้องถิ่น ส่งเสริมหัวใจ AgriTech Startup และ YSM ร่วมดูแลผู้สูงอายุในชุมชน ช่วยพัฒนาทักษะดิจิทัล ร่วมทำกิจกรรมสร้างสรรค์สังคม ออกแบบ ผลิตภัณฑ์หรือ แอปพลิเคชันที่ผู้สูงอายุเข้าถึงได้ง่ายและจัดอาสาสมัครให้คำแนะนำการใช้งาน รวมถึงการนำไอเดียใหม่มา ผสมผสานกับฝีมือการผลิตด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้สูงอายุสร้างสรรค์เป็น Luxury product หรือผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์แห่งท้องถิ่น สร้างคุณค่าและความภาคภูมิใจให้ผู้สูงอายุในโลกที่ปรับเปลี่ยน

ประเด็นปัจจัยขับเคลื่อนความสำเร็จ Agile Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณ

แบบบูรณาการ: Interoperability Budgeting System สำหรับการพิจารณาและบริหารจัดการงบประมาณ ในลักษณะแผนงานเชิงบูรณาการ ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด พื้นที่ดำเนินการ และ กรอบวงเงินที่ชัดเจน ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ ครอบคลุม งบประมาณทุกแหล่งเงิน (Budget Coverage) ได้แก่ เงินงบประมาณ เงินกู้ เงินรายได้รัฐวิสาหกิจ เงินรายได้ ของท้องถิ่น ตลอดจนรายจ่ายที่เกิดจากการใช้เงินนอกงบประมาณ และเปิดโอกาสให้ออนเปลี่ยนแปลง งบประมาณข้ามหน่วยรับงบประมาณ (หน่วยดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง) ภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน ได้อย่างคล่องตัว ตามความจำเป็นของบริบทและสถานการณ์ โดยการกำกับดูแลของคณะกรรมการฯ ระดับชาติ ที่มีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

3.4.3 นวัตกรรมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด ภายใต้ 11 มิติ

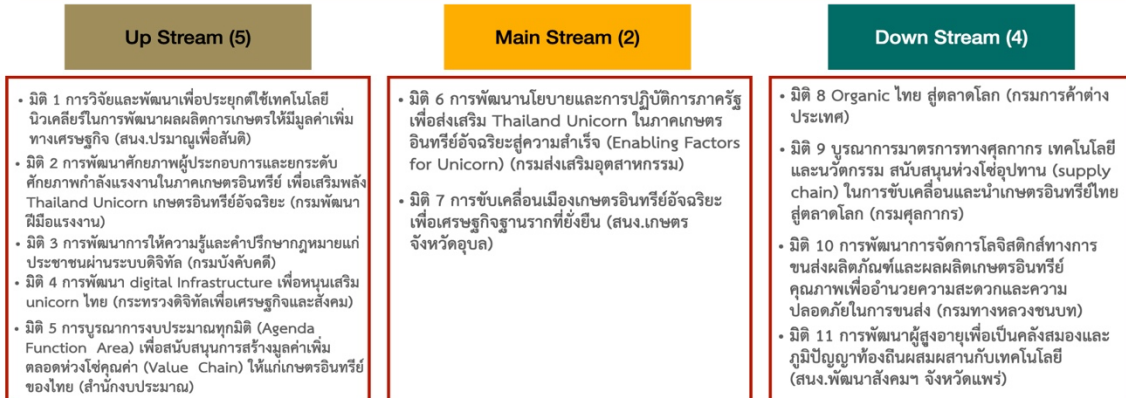
ประกอบด้วย (1) โครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการโดยทั่วไปซึ่งเป็นภารกิจประจำ (General Action) ได้แก่ Mission Base (MB) Problem base (PB) และ Development base (DB) (2) โครงการหรือกิจกรรม ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดด้วยนวัตกรรมเพื่อให้เกิดขึ้นในประเทศไทย (Innovation Action) ได้แก่ Creative Base (CB) Benchmark base (BB) และ Innovation base (IB) สรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 5 มิติการพัฒนา 11 มิติร้อยเรียงจากต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดย 11 หน่วยงาน

GP: 05 การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลกเพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

<p>แนวคิด หลักการ</p> <p>สร้าง “ผู้ประกอบการยุคใหม่” หรือ Thailand Unicorn เพื่อ ร่วมขับเคลื่อน ภาคการเกษตรอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อันจะ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน</p>	<p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ประเทศไทยมี Thailand unicorn เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตร จำนวนอย่างน้อย 1 ตัว ในปี 2570 2. การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชน เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 70 3. มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 90 4. ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 10 ภายใน 3 ปี (เดิมประมาณ 3-4%)
---	--

มิติที่ 1 การวิจัยและพัฒนาเพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์ในการพัฒนาผลผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

1.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ รัฐบาลมีนโยบายสร้างความสามารถการแข่งขันตามแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy)

1.2. Best Practices อเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ได้ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

1.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด นำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาพัฒนาเกษตรอินทรีย์ให้มีมูลค่าเพิ่ม

(2) เป้าหมายรอง มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย มีมูลค่า 33,000 ล้านบาท ในปี 2570

1.4. แนวทางการดำเนินงาน (Guidelines) ได้แก่ (1) MB : กำหนดนโยบายการเพิ่มผลผลิตการเกษตรโดยเทคโนโลยีนิวเคลียร์ (2) PB : กำหนดเป็นนโยบายประเทศโดยนำเทคโนโลยีนิวเคลียร์มาเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจด้านเกษตรอินทรีย์ (3) DB : พัฒนาเพิ่มพื้นที่เกษตรที่ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์ทำวิจัยตรวจสอบความปลอดภัย (4) CB : โครงการนำร่องพัฒนาใช้เทคนิคนิวเคลียร์วิเคราะห์ระดับดิน (5) BB : ขอผู้เชี่ยวชาญทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (IAEA) (6) IB : ใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดให้ผู้ประกอบการ

มิติที่ 2 การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและยกระดับกำลังแรงงานในภาคเกษตรอินทรีย์ เพื่อเสริมพลัง

Thailand unicorn เกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ

2.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ การพัฒนาทักษะแรงงานที่ผ่านมาไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่วนใหญ่ได้ปริมาณมากกว่าคุณภาพ

2.2. Best Practices ภาคการเกษตรของรัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกนโยบายสืบทอดเกษตรกรรม

2.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด เสริมแกร่ง Agritech Startup ไทยเป็น Thailand unicorn พัฒนาศักยภาพกำลังคน 3 กลุ่ม คือ (1) ผู้ประกอบการ Smart Farmer (2) ผู้เชี่ยวชาญดิจิทัลและ A-Player (3) เกษตรกร

(2) เป้าหมายรอง ภายในปี 2570 (ก) ปี 2570 ไทยมีผู้เชี่ยวชาญดิจิทัล เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 10,000 คน (ข) เกษตรไทยมีผู้ประกอบการอัจฉริยะนำเทคโนโลยีมาต่อยอดได้ไม่น้อยกว่า 10,000 ราย ในปี 2570 (4) กำลังแรงงานภาคเกษตรมีทักษะด้านดิจิทัล และ law literacy 70% ภายใน 3 ปี และร้อยละ 90 ปี 2570

2.4. แนวทางการดำเนินงาน (Guidelines) ได้แก่ (1) MB พัฒนาเกษตรกร กำลังแรงงานให้มีทักษะดิจิทัล (2) PB พัฒนา YSM และเกษตรกรรุ่นใหม่เป็นผู้ประกอบการอัจฉริยะ CB : ส่งเสริมผู้ประกอบการมีส่วนร่วมพัฒนาทักษะดิจิทัลให้บุคลากร (3) DB : พัฒนากำลังคนผู้เชี่ยวชาญดิจิทัล และ A-Player รองรับการพัฒนา Startup ส่งเสริมการนำเข้าผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล (4) CB : พัฒนา pool กำลังคน A-Player ด้วย e-portfolio platform (5) BB : ปรับปรุงกฎหมายแรงงาน ประกันสังคม (6) DB : พัฒนาศักยภาพ Startup ภาคการเกษตรอินทรีย์สู่ Unicorn

มิติที่ 3 การพัฒนาการให้ความรู้และคำปรึกษากฎหมายแก่ประชาชนผ่านระบบดิจิทัล

3.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ ที่ผ่านมาเกษตรกรเสียเปรียบด้านสัญญา กรมบังคับคดีจึงควรพัฒนาการให้ความรู้ คำปรึกษากฎหมายผ่านระบบดิจิทัล

3.2. Best Practices การรักษาทางไกลของแพทย์ Telemedicine ของโรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลเลิศจิน ที่ให้บริการผู้ป่วย ผ่านสื่อดิจิทัล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด พัฒนาวิธีการให้คำปรึกษากฎหมายด้านการบังคับคดี และกฎหมายแพ่ง ให้แก่ Thailand Unicorn เกษตรกร และประชาชนผู้ยากไร้และด้อยโอกาส ให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วเข้าถึงง่ายและประหยัด

(2) เป้าหมายรอง กำลังแรงงานภาคเกษตรและที่เกี่ยวข้องมีทักษะด้านดิจิทัล และ law literacy ระดับที่เข้าถึง ใช้เป็น ต่อยอดบริการดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย ร้อยละ 70 ภายใน 3 ปี และร้อยละ 90 ปี 2570

3.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB : ให้ความรู้ด้านกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมาย การบังคับคดีกับผู้ประกอบการเกษตรกร Thailand Unicorn (2) PB : เจ้าหน้าที่กรมบังคับคดีให้คำปรึกษา ผู้ประกอบการเกษตรกร Thailand Unicorn (3) DB รวบรวมปัญหาธุรกิจเพื่อจัดหมวด จัดทำ Chatbot (4) CB : ให้บริการความรู้ด้านกฎหมายผ่านสื่อดิจิทัล (5) BB : พัฒนาการให้บริการความรู้แบบเป็นพี่เลี้ยงผู้จะทำสัญญา

มิติที่ 4 การพัฒนา Digital Infrastructure เพื่อหนุนเสริม Thailand unicorn

4.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ ใช้โอกาสยุค digital disruption สนับสนุนการสร้างสภาพแวดล้อมระบบนิเวศที่เอื้อต่อโมเดลธุรกิจของโลก

4.2. Best Practices ซิลิคอนวัลเลย์ เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมไฮเทคของโลกและมีระบบนิเวศน์ สตาร์ทอัพ ที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของธุรกิจนวัตกรรม และเป็นที่น่าสนใจของผู้คนหลากหลายประเภท

4.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด การพัฒนา digital ecosystem ที่เกื้อหนุนการเกิดขึ้นและการเติบโต ของ Thailand unicorn ในอุตสาหกรรม Agriculture Tech : นำร่องพื้นที่อีสานใต้

(2) เป้าหมายรองภายในปี 2570 ไทยมี startups ระดับไม่ต่ำกว่า little pony (มูลค่า 10M USD) ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100 ราย หรือ Startups ในอุตสาหกรรม Agritech ไม่น้อยกว่า 8 %

4.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB: พัฒนากลไกด้านกฎหมาย สร้างความเชื่อมั่นในการ เข้าสู่โลกดิจิทัล (2) PB: เตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลสำหรับต่อยอดของผู้ประกอบการ Startup และ Unicorn (3) DB: ปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ startup เพื่อดึงดูดบริษัท บุคลากรสตาร์ทอัพ คนรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพเข้าสู่ธุรกิจ Agritech Startup (4) CB : พัฒนา Platform และ Application กลางเพื่อ เสริมแกร่ง Opportunity AgriTech Startup ได้แก่ (4.1) National Public Private Co-creation Digital Platform ผู้ช่วยเกษตรกรอินทรีย์อัจฉริยะ (4.2) application กลางบริการดิจิทัล เทคโนโลยี (Enterprise Resources Planning : ERP) (5) BB : พัฒนา High Agritech Park อีสานใต้

มติที่ 5 การบูรณาการงบประมาณทุกมิติ (Agenda Function Area) เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ให้แก่เกษตรกรอินทรีย์ของไทย

5.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ การขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์ไทยเกี่ยวข้องกับหลายกระทรวง การจ่ายงบประมาณมีลักษณะแยกส่วนไม่ประสานงาน จะต้องสร้างเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่ สร้างนวัตกรรมวิธีการงบประมาณให้ขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์ให้มีคุณภาพ

5.2. Best Practices การจัดการงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) คือ ประชาชนร่วมกำหนดทิศทางการใช้งบรัฐในพื้นที่ที่ตนอยู่ (งบประมาณมีส่วนร่วมเกิดครั้งแรกที่บราซิล ปลายทศวรรษ 1980)

5.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด บูรณาการงบประมาณทุกมิติ (Agenda Function Area) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่คุณค่าให้การบูรณาการงบประมาณเกษตรกรอินทรีย์ไทยเป็น sandbox สู่ความสำเร็จ

(2) เป้าหมายรอง ใช้กลไกงบประมาณเชิงบูรณาการในการเชื่อมโยงภารกิจและการดำเนินงานของส่วนราชการ (กระทรวง/กรม) เกี่ยวกับแผนงานโครงการการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ตลอดห่วงโซ่คุณค่า

5.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB PB : ปรับปรุงองค์ประกอบของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based) (2) DB : ปรับยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณและโครงสร้างแผนงานงบประมาณ (เกษตรกรอินทรีย์) ให้เชื่อมโยงแผนระดับชาติ บูรณาการเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ (3) CB : Agile Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการ: Interoperability Budgeting System (4) BB : ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting)

มติที่ 6 การพัฒนานโยบายและการปฏิบัติการภาครัฐเพื่อส่งเสริม Thailand unicorn ในภาคเกษตรกรอินทรีย์ อัจฉริยะสู่ความสำเร็จ (Enabling Factors for Unicorn)

6.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ การพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็วของประเทศพัฒนาแล้วมีการขับเคลื่อนธุรกิจขนาดเล็กและพัฒนาเศรษฐกิจจากการส่งเสริม SMEs เป็นหลัก การสนับสนุนให้เกิด Startup ขึ้นพื้นฐานจนเป็น Unicorn

6.2. Best Practices สิงคโปร์และสวีเดนประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนา startup โดยมีปัจจัยความสำเร็จ คือ (1) ความพร้อมด้าน Ecosystem สำหรับเพาะ Unicorn (2) มาตรการที่เอื้อ Unicorn (3) แหล่งเงินทุน (4) หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง มีอำนาจเด็ดขาดตลอดห่วงโซ่การพัฒนา Unicorn (5) ให้ความรู้ที่จำเป็น

6.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด การพัฒนานโยบายและการให้การส่งเสริมของภาครัฐเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยกับการเติบโตของ Thailand unicorn 3 ด้าน ได้แก่ การสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน การพัฒนาระบบนิเวศสำหรับ AgriTech Startup และการสร้างโอกาสการเข้าถึงข้อมูล

(2) เป้าหมายรอง ภายในปี 2570 ประเทศไทย มี startups ระดับไม่ต่ำกว่า little pony (มูลค่า 10M USD) ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100 ราย หรือมีส่วน Startups ในอุตสาหกรรม Agritech ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8

6.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB : บูรณาการการส่งเสริม startup ที่กำหนด AgriTech Startup เป้าหมายที่ควรให้การส่งเสริมเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางธุรกิจอย่างก้าวกระโดด (2) PB : เสริมแกร่ง Opportunity AgriTech Startup (3) DB : สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน สำหรับ AgriTech Startup โดยบูรณาการงบประมาณที่การสนับสนุนธุรกิจ startup (4) BB : พัฒนาระบบนิเวศสำหรับ AgriTech Startup ด้วยการพัฒนา Agritech Park Node (5) CB : พัฒนา Agritech Digital Park Community Platform เพื่อเชื่อมโยงทุกกลุ่มคนเข้าด้วยกัน (6) IB : สร้างโอกาสการเข้าถึงข้อมูล ด้วยการพัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อเกษตรอินทรีย์ไทยแบบสำเร็จรูป จัดให้มี Agritech Data Contribution Center เพื่อเป็นกลไกการแลกเปลี่ยนข้อมูล

มิติที่ 7 การขับเคลื่อนเมืองเกษตรอินทรีย์เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน

7.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ การผลิตเกษตรอินทรีย์เป็นระบบที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ไทยในฐานะผู้ผลิตและส่งออกอาหารที่สำคัญของโลก มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งผลิตอาหารระบบเกษตรอินทรีย์ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันระดับสากล

7.2. Best Practices บ้านหนองเม็ก ต้นแบบหมู่บ้านผักอินทรีย์ ต.คึมใหญ่ อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ กลุ่มทำแปลงปลูกผักเชิงพาณิชย์วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบให้มีผลผลิตป้อนเข้าสู่ตลาดได้ตลอดปี โดยติดตั้งอุปกรณ์ให้น้ำและใช้โรงเรือนระบบปิด “โรงเรือนกรีนเฮาส์” ที่ง่ายต่อการดูแลจัดการผลผลิต สินค้าส่งจำหน่ายที่บริษัท S&B food supply จำกัด ซึ่งจัดส่งผักขายให้กับห้าง Tops supermarket ทั่วประเทศ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต เฉลี่ย 40,000-60,000 บาทต่อเดือน

7.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาแก้ปัญหาด้านเกษตรและพัฒนาผลผลิตการเกษตรอินทรีย์มูลค่าสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และสร้างชุมชนต้นแบบเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะครบวงจร เพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนที่พึ่งพาตนเองได้

(2) เป้าหมายรอง (ก) ภาคการเกษตรของไทยมีผู้ประกอบการอัจฉริยะที่นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจได้ไม่น้อยกว่า 10,000 ราย ในปี 2570 (ข) ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ไทยที่ส่งออกไปสู่ตลาดโลก มีความหลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี (ค) มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยมีมูลค่า 33,000 ล้านบาท ในปี 2570 (ง) ร้อยละของผู้สูงอายุมีงานทำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี

7.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB: ส่งเสริมให้มีนาระบบบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ (2) PB แก้ปัญหาคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยไม่ได้มาตรฐาน ด้วยนวัตกรรมงานวิจัยและพัฒนาด้านการผลิต สร้างตราสัญลักษณ์สินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยและสร้าง organic product เอกฉัตรอินทรีย์ไทยใหม่ (3) DB พัฒนาผลผลิตทางการเกษตรอินทรีย์มูลค่าสูง เน้นแปรรูปสินค้าพัฒนาเป็น Luxury Product

ส่งขายในตลาดโลก (Niches Market) (4) CB ส่งเสริมการปรับตัวของเกษตรกรไทยในการปรับรูปแบบ โครงสร้างการผลิตมาผลิตเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ ส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาธุรกิจ supply chain (5) BB สร้างชุมชนเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะต้นแบบในพื้นที่อีสานใต้ (Smart AgriTech City)

มิติที่ 8 Organic ไทยสู่ตลาดโลก

8.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ ความต้องการสินค้า organic ในตลาดโลกเพิ่มขึ้น จึงเป็นโอกาสสำหรับสินค้า Organic ไทยที่จะสนองตอบความต้องการของตลาดทุกมุมโลกได้ และช่วยให้ผู้ประกอบการไทยได้รับผลตอบแทนที่มากกว่าการส่งออกสินค้าปกติ

8.2. Best Practices ‘เนเจอร์ฟู้ด’ พบว่าลูกค้ากลุ่มยุโรปต้องการข้าวอินทรีย์และต้องซื้อตรงจากเกษตรกร จึงได้สำรวจหาแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุรินทร์ และให้ความรู้แก่เกษตรกรที่ปลูกข้าว สร้างแรงจูงใจให้หันมาปลูกข้าวออร์แกนิก ทำสัญญารับซื้อข้าวล่วงหน้าด้วยราคาที่เป็นธรรม สูงกว่าราคาตลาด

8.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) กรอบแนวคิด การอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจในการนำเข้าและส่งออก สินค้าเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศให้กับ unicorn

(2) เป้าหมายรอง (ก) ภายในปี 2570 ไทยมี startups ระดับไม่ต่ำกว่า little pony (มูลค่า 10M USD) ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100 ราย หรือมีสัดส่วน Startups ในอุตสาหกรรม Agritech ไม่น้อยกว่าร้อยละ 8 (ข) ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ไทย ที่ส่งออกสู่ตลาดโลก มีความหลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี

8.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB :เชื่อมโยงฐานข้อมูลใบอนุญาต ใบรับรอง มาตรฐานสินค้าระหว่างกระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกสินค้า (2) PB : ให้ทูตพาณิชย์ในประเทศที่ไทยยังไม่มีความตกลงด้านสาธารณสุขช่วยเจรจาทำความตกลงการยอมรับในคุณภาพ มาตรฐานด้านสุขอนามัยกับประเทศเป้าหมาย (2) DB :สร้างโอกาสการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ โดยให้ทูตพาณิชย์ในต่างประเทศเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่ Agritech Startup และให้มีการพัฒนา chatbot สำหรับให้บริการข้อมูล (3) CB : การเชื่อมฐานข้อมูล Thailand Unicorn เพื่อให้ทูตพาณิชย์ทั่วโลกทราบและนำไปนำเสนอ (4) CB : จัดทำฐานข้อมูลทางการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก และจัดทำเป็น open data ให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรใช้วางแผนการผลิตและการตลาดต่อไป (5) BB : ผลักดันให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยเข้าสู่ตลาดหรือ Supermarket ร้านอาหารระดับ Hi End ในต่างประเทศทั่วโลก โดยนำร่องตลาดนำการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

มิติที่ 9 บูรณาการมาตรการทางศุลกากร เทคโนโลยี และนวัตกรรม สนับสนุนห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ในการขับเคลื่อนและนำเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก

9.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ กระบวนการทางศุลกากรในระบบโลจิสติกส์เพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก และไทยมีศักยภาพในการ

นำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก โดยใช้สิทธิประโยชน์จากกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า กำหนดสัญชาติของสินค้าเพื่อให้การผลิตมีต้นทุนต่ำสุด

9.2. Best Practices ระบบ IMPORT CUSTOMS SYSTEM (ICS2) ระบบเทคโนโลยีขนาดใหญ่ของ สหภาพศุลกากร EU เพื่อบูรณาการการบริหารระบบจัดการความเสี่ยงของ EU ของสินค้านำเข้าในทุกประเทศของ EU ตามกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีข้อมูลล่วงหน้าก่อนการบรรจุสินค้าเพื่อวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง ก่อนการตรวจปล่อยสินค้า เป็นการบริหารความเสี่ยงและอำนวยความสะดวกทางการค้า

9.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) **กรอบแนวคิด** นำมาตรการ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนเพิ่มมูลค่า การนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเกษตรอินทรีย์ไทย สนับสนุนสู่เวทีโลก

(2) **เป้าหมายรอง** มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยมีมูลค่า 33,000 ล้านบาท ในปี 2570

9.4. แนวทางการดำเนินงาน (1) MB : ปรับปรุงระเบียบ พิธีการศุลกากร ลดเวลา อำนาจความสะดวก ให้ผู้ประกอบการ (2) PB: ทำฐานข้อมูลผู้ส่งออกเกษตรอินทรีย์โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่าง ๆ (3) DB ใช้กลไก ของการให้สิทธิประโยชน์ทางศุลกากร (Free Zone หรือเขตปลอดอากร) สร้าง cluster การผลิตเกษตรอินทรีย์ คุณภาพ CLMV ในพื้นที่ SEZ บริเวณชายแดนในรูปแบบ “เราผลิตเขาจำหน่ายหรือเราจำหน่ายเขาผลิต” ให้เกิด ประโยชน์ (4) DB : พัฒนาเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุม เชื่อมโยงกับ ประเทศที่ไทยส่งออกเกษตรอินทรีย์ปริมาณมาก (5) CB : ตั้งศูนย์ตรวจ-ปล่อยการส่งออกสินค้าเกษตรเบ็ดเสร็จ (one stop service) ทั่วประเทศ (6) IB : พัฒนาแพลตฟอร์ม e-Express one page go inter ปฏิบัติพิธีการศุลกากร ทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบพิธีการศุลกากรของเร่งด่วน (e-Express) บูรณาการระบบตรวจ-ปล่อยสินค้าเกษตรอินทรีย์ ขาออกออนไลน์

มิติที่ 10 การพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ทางการขนส่งผลิตภัณฑ์และผลผลิตเกษตรอินทรีย์คุณภาพเพื่อ
อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการขนส่ง

10.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ
ปัจจุบันการขนส่งสินค้า 81% ของปริมาณการขนส่งสินค้ารวม การเพิ่มของภาคขนส่ง ทำให้การเดินทางทางถนน มีแนวโน้มหนาแน่นขึ้นถึงระดับมากกว่า 2 แสนคน-เที่ยว/วัน

10.2. Best Practices ระบบโลจิสติกส์ในญี่ปุ่นได้นำวิทยาการความก้าวหน้าของระบบ เทเลคมนาคม และระบบ GPS มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกับระบบการติดตามการจัดส่งสินค้าและการให้บริการ

10.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) **กรอบแนวคิด** การพัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งให้ครอบคลุมและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบในพื้นที่เกษตรอินทรีย์คุณภาพ อำนาจการขนส่งสินค้าจากแหล่งวัตถุดิบสู่แหล่งแปรรูป สู่ตลาดโลก

(2) **เป้าหมายรอง** มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยมีมูลค่า 33,000 ล้านบาท ในปี 2570

10.4. แนวทางการดำเนินงาน ด้วย EoDB เพิ่ม Flow Logistic ภายในประเทศเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยไปต่างประเทศ ได้แก่ (1) MB : เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรขนส่งทางถนน (2) PB : ปรับปรุงรักษาโครงข่ายให้อยู่ในสภาพที่ดี ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยทางถนน (3) DB พัฒนาโครงข่ายระบบขนส่งเข้าสู่แหล่งผลิตเกษตรอินทรีย์ แหล่งแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้ครอบคลุม (4) CB : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนการขนส่ง เช่น สถานีขนส่งสินค้าศูนย์รวบรวมและกระจายสินค้า (5) BB นวัตกรรม เทคโนโลยี จัดหาอุปกรณ์ทันสมัยใช้ในการขนส่งเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยตามมาตรฐานสากล

มิติที่ 11 โครงการพัฒนาผู้สูงอายุเพื่อเป็นคลังสมองและภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับเทคโนโลยี

11.1. บทสรุปวิเคราะห์สภาพปัญหา ความท้าทาย โอกาสพัฒนาประเทศและนโยบายระดับชาติ
กำลังแรงงานส่วนใหญ่ในภาคเกษตรไทยเริ่มเข้าสู่ภาวะสูงวัย จึงต้องจัดเตรียมการพัฒนาเพื่อช่วยให้กำลังแรงงานดังกล่าวยังคงคุณค่าและเป็นคลังสมองของชุมชน และสามารถปรับตัวเข้าสู่ยุค digital disruption

11.2. Best Practices การดูแลผู้สูงอายุโดยคนรุ่นใหม่ที่ฮอกไกโด ญี่ปุ่น มีจุดเน้น คือ จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน ออกแบบเพื่อให้คนทั่วไปเข้าถึงได้ (Community-centered, Community base and universal design) ดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมโดยคนหนุ่มสาวในท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

11.3. กรอบแนวคิด (Concept) และเป้าหมายรอง

(1) **กรอบแนวคิด** การให้คนรุ่นใหม่ startups หรือ smart farmers เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง (Active Healthy Aging) เพื่อการส่งต่อความดีสู่ท้องถิ่นและสังคม

(2) **เป้าหมายรอง** ร้อยละของผู้สูงอายุมีงานทำเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี

11.4. แนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ (1) MB : ให้คนรุ่นใหม่ startups หรือ smart farmers ช่วยผู้สูงอายุในชุมชนเรียนรู้ปรับตัวเข้าสู่สังคมดิจิทัล (2) PB : จับคู่ startup และกลุ่มผู้สูงอายุให้นำไอเดียใหม่มาผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้าง brand สินค้าอินทรีย์ไทย (3) DB : เก็บรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้สูงอายุเก็บสะสมเป็น tacit knowledge (4) CB : เปิดเวทีให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพมีส่วนร่วมสิ่งใหม่และแตกต่างดีโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเป็นเครื่องมือ (5) BB สนับสนุนให้ Startup ออกแบบ ผลิตภัณฑ์แอปพลิเคชันเฉพาะผู้สูงอายุที่เข้าถึงได้ จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ

3.5 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางการบรรลุเป้าหมาย

การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อน เกษตรอินทรีย์คุณภาพ สู่อุตสาหกรรม เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน มีความมุ่งหมายเพื่อนำโมเดลธุรกิจแบบใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทของโลกและสังคม มาใช้ เพื่อนำไอเดียและเทคโนโลยีมาช่วยสร้างสรรค่นวัตกรรมในการแก้ปัญหาและปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระบวนการทำการเกษตรไทยสู่การเกษตรอินทรีย์คุณภาพ เกษตรอัจฉริยะ และเกษตรแม่นยำ นำผลผลิตอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่อุตสาหกรรมอันจะนำมาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจฐานราก นำคลังสมองคืนถิ่น สร้างชุมชนเข้มแข็งและพัฒนาอย่างยั่งยืน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชน แนวคิดนี้มีเป้าหมายหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาระยะ

5 ปี เพื่อให้ไทยมี Thailand Unicorn ขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตร จำนวนอย่างน้อย 1 ราย มีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn ร้อยละ 10 ภายใน 3 ปี และ ร้อยละ 15 ภายในปี 2570 มีการสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชนในระบบห่วงโซ่คุณค่าของ Startup Unicorn เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 70 และมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 มีเป้าหมายรองที่มุ่งหมายให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน 8 เป้าหมายรอง มีแนวทางการบรรลุเป้าหมาย ใน 4 องค์ประกอบ 8 ประเด็นบูรณาการบวกรวมหนึ่งปัจจัยขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จที่สำคัญ โดยมีมิติการพัฒนา 11 มิติ จาก 11 หน่วยงานที่ทำงานสอดประสานเสมือนเป็นหน่วยงานเดียวกัน ตลอดทั้ง value chains ตั้งแต่ต้นน้ำ (UpStream) กลางน้ำ (MainStream) และปลายน้ำ (DownStream)

4. การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

4.1 การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติ

4.1.1 เป้าหมายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (Milestones)

ในการนำเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน (Organic Agricultural Thailand Unicorn Project) ไปปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย จำเป็นที่ทุกคนและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเห็นพ้องในทิศทางและเป้าหมายขับเคลื่อนเป็นภาพเดียวกัน เป้าหมายหลักและเป้าหมายรองที่เพื่อบรรลุในปี 2570 ถือเป็นเป้าหมายระยะกลางที่คาดว่าจะเล็งเห็นผลที่เป็นรูปธรรม จึงควรกำหนดเป้าหมายระยะสั้นเพื่อเป็น milestone ในการวางรากฐานการดำเนินงานระยะ 2 ปี คือ ปี 2567 และกำหนดเป้าหมายระยะยาว เพื่อเป็นหมุดหมายของการเร่งเครื่องและระดมสรรพกำลังของภาครัฐและภาคเอกชน ในการนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยน (Scale) อย่างถาวรและยั่งยืน

(1) เป้าหมายหลัก

	เป้าหมายหลัก	ระยะสั้น : วางรากฐาน (2 ปี 2567)	ระยะกลางเล็งเห็นผล (5 ปี 2570)	ระยะยาว เติบโตเกี่ยวกับผลประโยชน์
1	ประเทศไทยมี Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตรจำนวนอย่างน้อย 1 ราย ในปี 2570	ประเทศไทย มี potential startup ใน sector เกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น	ประเทศไทยมี Thailand unicorn ใน sector เกษตรอินทรีย์ 1 ราย	ประเทศไทยมี Thailand unicorn ใน sector เกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น
2	ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn ร้อยละ 15 ภายในปี 2570 (ปัจจุบันประมาณ 4% หรือ 5.96 ล้านไร่)	ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 7	ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 15	ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในสัดส่วน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50
3	การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชน ในระบบห่วงโซ่คุณค่าของ Startup Unicorn เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 70	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 40 (จากปีฐาน)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 70 (จากปีฐาน)	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี
4	มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพที่เชื่อมโยงกับ Startup Unicorn เพิ่มขึ้นร้อยละ 90	เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 (จากปีฐาน)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 90 (จากปีฐาน)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี

(2) เป้าหมายรอง

	เป้าหมายรอง	ระยะสั้น : วางรากฐาน (2 ปี 2567)	ระยะกลางเล็งเห็นผล (5 ปี 2570)	ระยะยาว เกี่ยวกับผลประโยชน์
1	ภายในปี 2570 ประเทศไทย มี startups ระดับไม่ต่ำกว่า little pony (มูลค่า 10M USD) ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100 ราย หรือ สัดส่วน Startups ในอุตสาหกรรม Agritech เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 8)	• ประเทศไทยมี AgStartups มูลค่า 30 ล้านบาท 1,000 ราย	• My little pony ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 100 ราย หรือ • สัดส่วน Startups ในอุตสาหกรรม Agritech เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 8	• My little pony ในภาคเกษตรอัจฉริยะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5 ต่อปี • สัดส่วน Startups ในอุตสาหกรรม Agritech เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ต่อปี
2	ประเทศไทยมีกำลังคนผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัลในภาพรวม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 10,000 คนภายในปี 2570 และ startup สามารถหาบุคลากร A-level เพื่อเป็นทีมงานได้ง่ายขึ้น ใช้เวลาน้อยลง	• ผชช.ดิจิทัล เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5,000 คน • การจัดทำ e-portfolio	• ผชช.ดิจิทัล เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 10,000 คน • จำนวนกำลังแรงงานที่อยู่ใน e-portfolio มากกว่า 35%	• ประเทศไทยมี ผชช.ดิจิทัล ไม่น้อยกว่า 100,000 คน • จำนวนกำลังแรงงานที่อยู่ใน e-portfolio มากกว่า 75%
3	ภาคการเกษตรของไทยมีผู้ประกอบการอัจฉริยะ หรือ Smart Farmer ที่สามารถนำเทคโนโลยี/นวัตกรรม มาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจได้ไม่น้อยกว่า 10,000 ราย ในปี 2570 (ปัจจุบัน มี A-level 500 ราย)	• เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 4,000 ราย	• เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 10,000 ราย	• ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของเกษตรกร (5 ล้านคน)
4	กำลังแรงงานในภาคการเกษตรและที่เกี่ยวข้อง มีทักษะด้านดิจิทัล และ law literacy ในระดับที่สามารถเข้าถึง ใช้เป็น และต่อยอดบริการดิจิทัลได้	• ร้อยละ 60	• ร้อยละ 90	• ร้อยละ 95
5	ร้อยละของผู้สูงอายุมีงานทำ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
6	ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ไทย ที่สามารถขายในตลาดโลกได้ มีความหลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
7	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทย มีมูลค่า 33,000 ล้านบาท ในปี 2570	• 5,000 ล้านบาท	• 33,000 ล้านบาท	• เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 ต่อปี

4.1.2 กลยุทธ์การขับเคลื่อน (เร็วเข้าหนักเบา) และการมอบหมายผู้รับผิดชอบ

(1) การประเมินผลกระทบ โอกาสความสำเร็จ และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ ได้นำ Two-fold Metric มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน การลงทุนในทรัพยากรรวมถึงแรงงาน และความจำเป็นในการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

	ประเด็นการนำเป้าหมายรองสู่การปฏิบัติ	Impact	O2succe	Score	หน่วยรับผิดชอบ (หลัก สนับสนุน)
	ภาพรวม	4.59	3.56	65.49	
1	สร้างสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยของ Thailand unicorn	5.00	2.75	55.00	
	- สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน	5.00	1.00	20.00	สสว depa NIA อก สปท. กสค
	- ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติที่เป็นอุปสรรคต่อการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ	5.00	3.00	60.00	กฤษฎีกา BOI สรรพากร กสค กศ. ศษ. ยช. รัฐสภา
	- Data analytic platform สำเร็จรูป และ Agritech Data Contribution Center เพื่อทุกภาคส่วน share และเข้าถึงข้อมูล	5.00	3.00	60.00	คศ. กษ พณ ทุกหน่วยงาน
	- สร้างโอกาสเข้าถึงตลาดต่างประเทศโดยทูตพาณิชย์	5.00	4.00	80.00	พณ.
2	เสริมแกร่ง Opportunity Agritech Startup ไทยก้าวสู่ Thailand Unicorn	4.00	3.50	56.00	
	- การจัดให้มีที่ปรึกษา/พี่เลี้ยง Unicorn /incubator accelerator) / รร unicorn	4.00	3.00	48.00	สสว depa NIA อก
	- สร้างโอกาสเข้าถึงกำลังคนคุณภาพที่จะเป็นทีมงาน ได้แก่ ผชช.ดิจิทัล และ A-player)	5.00	3.50	70.00	รง DE อว
	- การนำเทคโนโลยี ERP ช่วยบริหารจัดการหลังบ้าน	3.00	4.00	48.00	คศ. อก สสว depa
3	พัฒนาระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมและการรวมกลุ่มสำหรับ Agritech Startup	4.67	4.00	74.67	
	- High Agri tech park ในพื้นที่อีสานใต้	5.00	3.00	60.00	อว คศ.จังหวัด พณ. ท้องถิ่น
	- Agritech Park Node ตามหัวเมืองหลัก	5.00	4.00	80.00	อว อก จังหวัด ท้องถิ่น กศ.
	- Agritech Digital Park Community Platform เพื่อการเชื่อมโยงทุกกลุ่มคน	4.00	5.00	80.00	อว คศ
4	สร้างศักยภาพกำลังคนภาคการเกษตรสร้างศักยภาพใช้ประโยชน์Tech&นวัตกรรม	4.50	3.00	54.00	
	- ผู้ประกอบการ วิทยากร ชุมชน และ Smart Farmer	5.00	3.00	60.00	กษ รง. พณ.
	- เกษตรกรอินทรีย์และธุรกิจเกี่ยวเนื่องใน value chain	4.00	3.00	48.00	กษ รง อว.
5	เร่งนำนวัตกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม วารสารฐานปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก	4.67	3.33	62.22	
	- นำร่องตลาดการค้าผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรอินทรีย์	5.00	4.00	80.00	พณ. กษ. จังหวัด มท. เอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่
	- เร่งรัดพัฒนานวัตกรรมและ R&D เพื่อช่วยปรับกระบวนการผลิต การแปรรูป และที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีกลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ	4.00	3.00	48.00	อว. กษ. อก. เอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่
	- ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้	5.00	3.50	70.00	กษ อว เอกชน สถาบัน R&D อื่น
	- ส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาธุรกิจ supply chain	4.00	3.00	48.00	กษ. อก อกส. SMEs bank ธ.ออมสิน
	- สร้างความเชื่อมั่นและยอมรับในระดับสากลในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย	5.00	3.00	60.00	กษ. พณ อว
	- สร้าง Organic Product เล็กๆของไทย ให้เป็นที่ยอมรับ (กัญชาอินทรีย์ กาแฟชีวะเขต)	5.00	3.50	70.00	กษ สธ. อว. ศธ. พณ.
6	National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ	5.00	3.50	70.00	คศ. กษ. พณ. อก. มท.
7	EoDB เพิ่ม Flow logistic ทั้งภายในและระหว่างประเทศ	4.00	4.00	64.00	กรมศุลกาฯ คศ อย. กษ. พณ
8	อาศัยคลังสมองคืนถิ่นร่วมสร้างชุมชนฐานรากที่เข้มแข็ง ทั้งตนเอง และพัฒนายังอื่น	4.50	4.00	72.00	
	- สร้างชุมชนเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะต้นแบบ	4.00	4.00	64.00	กษ มท จังหวัด ท้องถิ่น
	- ส่งเสริมการปรับตัวของเกษตรกรไทยโดยอาศัยคนกลับคืนถิ่นฐานเดิม	5.00	4.00	80.00	กษ มท จังหวัด ท้องถิ่น
9	Agile Sandbox วิธีบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการ: Interoperability Budgeting System	5.00	4.00	80.00	สำนักงบประมาณ

สรุป ภาพรวมโครงการส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ (impact) ต่อความสำเร็จในการนำ AgriTech Startup unicorn มาเป็นกลไกในการปรับโครงสร้างและกระบวนการทำการเกษตรกรรม แก้ปัญหา เอาชนะข้อจำกัดของสภาพภูมิอากาศ ยกยกระดับคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพ ตอบโจทย์ลูกค้า ขยายโอกาสตลาดต่างประเทศ (ระดับความสำเร็จ 4.59 คะแนนจาก 5 คะแนน) อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุ

เป้าหมายในช่วงเวลาที่เหมาะสม สร้างโอกาสใหม่ และสร้างความคุ้มค่าในการลงทุน จำเป็นต้องเคลื่อนย้ายอุปสรรค ก้าวข้ามความท้าทายที่หลากหลาย และบริหารจัดการความเสี่ยงในหลายประเด็น โดยเฉพาะการสร้างสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเติบโตของ Agritech Unicorn

(2) **สรุปกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ (เร็วเข้าหนักเบา)** พบ 3 Quick win projects ที่ควรเริ่มต้น ดำเนินการโดยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดผลโดยเร็ว ได้แก่ Sandbox งบประมาณ พัฒนาระบบนิเวศ แห่งนวัตกรรมและการรวมกลุ่ม และ National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรกรอินทรีย์ อัจฉริยะ รวมทั้งควรเร่งจัดให้มีการบริหารจัดการที่ดีและบริหารความเสี่ยงในการ “สร้างสภาพแวดล้อมที่ เอื้ออำนวยกับการเติบโตของ Thailand Unicorn” พร้อมไปกับ “การเสริมแกร่งและอุดช่องว่างเพื่อสร้าง ศักยภาพกำลังคนภาคการเกษตรเพื่อการใช้ประโยชน์นวัตกรรมและเทคโนโลยี”

ภาพที่ 6 การบริหารความเสี่ยงในการสร้างสภาพแวดล้อม

GP: 05 การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลกเพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน (Organic Agricultural Thailand Unicorn Project)

แนวคิด หลักการ

สร้าง “ผู้ประกอบการยุคใหม่” หรือ Thailand Unicorn เพื่อร่วมขับเคลื่อน ภาคการเกษตรอินทรีย์คุณภาพของไทยสู่ตลาดโลก โดยนำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมมาใช้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อันจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ ฐานรากที่ยั่งยืน

เป้าหมาย

1. ให้ประเทศไทยมี Thailand unicorn เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากในภาคการเกษตร จำนวนอย่างน้อย 1 ตัว ในปี 2570
2. การสร้างงานสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในชุมชน เพิ่มมากขึ้น **ร้อยละ 70**
3. มูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์คุณภาพ เพิ่มขึ้น **ร้อยละ 90**
4. ประเทศไทยมีเกษตรกรอินทรีย์และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 10 ภายใน 3 ปี และ **ร้อยละ 15** ในปี 2570 (ปัจจุบัน 4%)

Impact	1	2	3	4	5		
Opportunity to success				<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมและการรวมกลุ่ม (4.67/4.0) อาศัยคลังสมองคืนถิ่นร่วมสร้างชุมชนฐานรากที่เข้มแข็ง ฟังตนเอง และพัฒนาอย่างยั่งยืน (4.5/4.0) EoDB เพิ่ม Flow logistic ทั้งภายในและระหว่างประเทศ (4.0/4.0) 	<ul style="list-style-type: none"> Sandbox งบประมาณ (5.0/4.0) 	5	
				<ul style="list-style-type: none"> เร่งนำนวัตกรรม R&D และนิวเคลียร์วางรากฐานปรับโครงสร้างและการทำเกษตรอินทรีย์ไทยสู่ตลาดโลก (4.67/3.33) เสริมแกร่ง Potential AgriTech Startup สัญชาติไทย (4.0/3.5) สร้างศักยภาพกำลังคนภาคการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรกรอินทรีย์อัจฉริยะ (5.0/3.5) 	4	
					<ul style="list-style-type: none"> สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยกับการเติบโตของ Thailand unicorn (5.0/2.75) 		3
							2
							1

Remarks

- ท้าทายที่ เล็งเห็นผลรวดเร็ว
- เร่งรัดการพัฒนา เสริมแกร่ง การขับเคลื่อน
- เตรียมบริหารความเสี่ยง เพื่อ้นำการเปลี่ยนแปลง
- ดำเนินการต่อเนื่อง แต่ห้ามลืม

Impact (score 5)

- โอกาสการบรรลุเป้าหมายระยะยาว
- หากไม่ทำ จะไปต่อไม่ได้
- โอกาสเกิดผลกระทบกว้างและ network effect
- ความคุ้มค่าเชิงการลงทุน Rol

Opportunity to success (score 5)

- นโยบายสนับสนุน / เข้าภาพชัดเจน มุ่งมั่น
- งบประมาณพร้อม / Stakeholders ให้ความร่วมมือ / บริบทอำนวย

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย 8 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 เน้นย้ำความสำคัญกับทุกภาคส่วน โดยกำหนดให้ “การสร้าง Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเกษตรกรอินทรีย์ คุณภาพสู่ตลาดโลก” เป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป พร้อมทั้ง กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2566 – 2570

ปัจจัยที่ 2 จริงจัง ต่อเนื่อง และยั่งยืนของนโยบายและการสนับสนุนภาครัฐ ทั้งในการสร้างระบบ นิเวศนวัตกรรมเพื่อป่มเพาะและพัฒนา unicorn ดึงดูด คนเก่ง บริษัทชั้นนำ และแหล่งทุนจากทั่วโลกผ่าน มาตรการทางภาษีมาตรการ ทางการเงิน การให้วีซ่าคนทำงาน และการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์คุณภาพ เพื่อ

ให้เกษตรกรอินทรีย์ไทยมีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับระดับโลก เช่น ผักไทย ต้มยำกุ้ง กำกับติดตาม ประเมินผลเพื่อการปรับเปลี่ยนอย่างทันทั่วทั้งที่ โดยกำหนดเป้าหมายร่วมชัดเจน เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้จริง นำ OKRs (Objective Key Results) มาใช้ สื่อสารเชิงรุก ติดตามประเมินผลตลอดระยะเวลา การดำเนินการ พร้อมปรับเปลี่ยนให้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลง รวมทั้งแสวงหาพันธมิตร แนวร่วม ความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (High Commitment and Engagement)

ปัจจัยที่ 3 ความสอดคล้องเชื่อมโยงและความเป็นเอกภาพบนพื้นฐานความยืดหยุ่น (Agile) ในการขับเคลื่อนนโยบาย ทั้งในแนวดิ่งและแนวระนาบ อันประกอบด้วย ความเป็นเอกภาพในการกำหนดทิศทาง นโยบาย ความสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างนโยบาย กลยุทธ์และการนำไปสู่การปฏิบัติ การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลัก เจ้าภาพสนับสนุนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน อย่างเป็นบูรณาการ ผูกพันเป้าหมาย เห็นภาพอนาคตเป็นภาพเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยน แบ่งปัน ทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ปัจจัยที่ 4 ปรับมุมมอง mindset ภาครัฐ ออกจากกรอบเดิม บรรลุเป้าหมายด้วยวิธีการใหม่ โดยให้ประโยชน์ประชาชน ด้วยการปรับมุมมองการใช้จ่ายและการดำเนินงานภาครัฐเป็นแบบมุ่งเป้าหมาย จัดลำดับความสำคัญและชี้แจงน้ำหนักจากประโยชน์ที่จะได้รับในภาพรวม (RoI) ปรับเปลี่ยนอย่างยืดหยุ่นและมีคุณภาพ รวมทั้งปรับลดความเป็นตัวตนของหน่วยงานภาครัฐ สร้างกรอบความคิดแบบทำได้ ปรับวิธีการทำงานแบบมุ่งเป้าหมายให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง และนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์

ปัจจัยที่ 5 งานวิจัยและพัฒนาด้านเกษตรอินทรีย์เป็นบูรณาการไปในทิศทางที่ตรงกับความต้องการใช้งาน สร้าง use cases ถ่ายทอดเทคโนโลยีส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ทางการพาณิชย์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจัยที่ 6 ปรับปรุง แก้ไข จัดทำกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อเกื้อหนุนการเกิดขึ้นของระบบนิเวศเศรษฐกิจยุคใหม่อย่างรวดเร็วและทันการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยที่ 7 สร้างความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและข้อมูลชุดสำคัญ รองรับการพัฒนา Platform และ Super Application ความพร้อมของเกษตรกรและประชาชนทั่วไปในการเข้าถึง เข้าใช้ประโยชน์จาก Digital Solutions และเทคโนโลยี โดยจะต้องมี smart citizens จำนวนมากพอในการสร้างสังคมและเศรษฐกิจแบบใหม่

ปัจจัยที่ 8 ตลาดผู้บริโภคเกษตรอินทรีย์ทั้งภายในและภายนอกประเทศกว้างขึ้น และใหญ่มากขึ้น ความนิยมผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไทยในตลาดโลกสูงขึ้น

ปัจจัยที่ 9 คนไทยและทุกภาคส่วนมี mindset แบบพึ่งพาตนเอง รักการเรียนรู้และเติบโต Give&Take รู้จักการให้และแบ่งปัน

4.3 ความท้าทาย ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง

4.3.1 ความท้าทาย

(1) การบริหารจัดการภาครัฐแบบแยกส่วน (silo) และใช้เป้าหมายการบรรลุภารกิจของหน่วยงานนำการดำเนินงานมากกว่าเป้าหมายในภาพรวม ความร่วมมือและแบ่งปันทรัพยากรกับภาคส่วนอื่น มีน้อย การลงทุนภาครัฐซ้ำซ้อน ซ้ำเสริม และซ้ำซาก ขาดทิศทางเป้าหมายที่ชัดเจน สิ้นเปลืองทรัพยากร โอกาสการบรรลุผลสำเร็จให้ทันทั่วถึง เป็นไปได้ยาก จำเป็นต้องเร่งปรับกลไกการทำงานเพื่อสร้างให้เกิดการบูรณาการและต่อเนื่อง โดยอาจจัดตั้ง คณะกรรมการร่วมภาครัฐภาคเอกชนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน พร้อมทั้งให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ทำงานคู่ขนานกันไป

(2) สภาวะเศรษฐกิจถดถอย เต็มโตเข้าสู่ฐานะการเงินการคลังขาดเสถียรภาพ งบประมาณสำหรับการลงทุนและให้การสนับสนุนจำกัด จำเป็นต้อง (ก) สร้างสรรค์รูปแบบการทำงานแบบยืดหยุ่นที่ใช้งบประมาณขับเคลื่อนเท่าที่จำเป็น เลือกดำเนินการในส่วนที่กระทบวงกว้างและได้ ROI ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมสูง ก่อน (Review, Redeploy ทบทวน ชะลอ ยกเลิกงานที่ไม่จำเป็น แล้ว replace งาน/โครงการที่ให้ ROI สูง) (ข) แสวงหาพันธมิตรและแนวร่วมในการดำเนินการ share เป้าหมาย share องค์ความรู้ share วิถีคิดและแนวทางการดำเนินงาน และ share resources สำหรับการขับเคลื่อนงาน (ค) นำ asset ภาครัฐมาสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เช่น การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนด้วยวิธีการ Securitization และหาแหล่งทุนสนับสนุนอย่างอื่น เช่น Crowdfunding เป็นต้น (ง) กำกับดูแลให้ภาครัฐทำหน้าที่เป็น facilitator มากกว่าเป็น player

(3) Legacy System อุปสรรคที่ทำหายและยากที่จะก้าวข้าม โดยเฉพาะข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากกฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติที่จัดทำมานานไม่สอดคล้องกับยุคสมัย และข้าราชการตีกรอบกันเอง ขาดความยืดหยุ่น รัฐต้องจ่ายแพงแต่ได้ผลน้อย คนทำงานต้องแบกรับความเสี่ยง จำเป็นต้อง (ก) ปรับ mindset ข้าราชการ ให้มี Growth mindset และ Outward mindset มีความรับผิดชอบ ถ้ายน้ำเดิม เดิมน้ำใหม่ รวมกลุ่มน้ำดี สร้างโอกาสให้ได้เรียนรู้ ได้คิด ได้ทำ และเกิดผลสำเร็จจริง และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเพื่อก้าวข้ามอุปสรรค (ข) สร้าง new norm และวัฒนธรรมองค์กรภาครัฐ แบบ agile เริ่มต้นทำเล็ก พัฒนาต่อยอดให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งเน้นเป้าหมายและผลลัพธ์ ปรับเปลี่ยนวิธีการได้ว่องไวสอดคล้องกับบริบทที่ปรับเปลี่ยน ยึดประโยชน์ประชาชนเป็นที่ตั้ง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ (ค) ทบทวนลดขั้นตอนกฎระเบียบที่ซ้ำซ้อน ขาดความชัดเจน ลดดุลพินิจของเจ้าพนักงาน ผู้มีอำนาจในการเรียกเอกสารเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ รัฐกำหนดไว้ (ง) นำพาภาครัฐเข้าสู่กระบวนการ Digital Transformation โดยสร้างความชัดเจนในคุณค่าแห่งการมีอยู่ขององค์กร de-silo วิธีการทำงานแบบ function base สร้างวิธีการทำงานรูปแบบใหม่ในลักษณะ single platform ระบบงานแบบ interoperability และการทำงานแบบร่วมแรงร่วมใจ สอดประสานเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (จ) วางระบบคุณธรรม เพื่อปกป้อง ค้ำครอง และให้โอกาสข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มุ่งมั่น พุ่มเท คิดดี

ให้สามารถสร้างสรรค์ ทำสิ่งที่จะสร้างคุณค่า และสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศ ในภาพรวม และให้ได้รับสิ่งตอบแทนที่เหมาะสม

(4) **กรอบความคิดการพึ่งพาภาครัฐ ของเกษตรกร startup และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง** ที่ส่วนใหญ่เคยชินกับการเป็นผู้รับและเรียกร้องความช่วยเหลือ โดยไม่พยายามดูแลและพึ่งพาตนเองก่อน เมื่อได้รับการสนับสนุนก็ไม่ได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการให้การสนับสนุน หาช่องทางประโยชน์จากสิ่งที่รัฐให้ ซึ่งจะนำไปสู่ความถดถอยของความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของประชาชนและชุมชน เศรษฐกิจฐานรากมีแนวโน้มอ่อนแอ นโยบายและความช่วยเหลือภาครัฐไม่ได้รับการตอบสนองในแนวทางที่จะบรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน ไม่สร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ **จำเป็นต้อง** (ก) ปลูกฝังกรอบความคิด เกษตรกร และ startups จากการเป็นผู้รับอย่างเดียว ให้เป็นผู้ให้และผู้แบ่งปัน (give and take) มีความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างโอกาสและช่องทางในการพัฒนาศักยภาพโดยเฉพาะการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ (High tech, High touch) (ข) ทบทวนและยกเลิกมาตรการให้ความช่วยเหลือของรัฐที่มีลักษณะให้อย่างเดียวหรือแบกรับความเสี่ยง (เลี้ยงไม่โต) กำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือสำคัญโดยใช้กลยุทธ์ “ธรรมชาติคัดสรร” “คนเก่งและทำดีถึงอยู่รอด” “give and take” (ให้การสนับสนุนโดยมีเงื่อนไขการสร้างประโยชน์ให้กับประเทศหรือส่วนรวม) ที่จูงใจและปริมาณมากพอในลักษณะสร้างบรรยากาศการแข่งขันให้เกิดขึ้น (ค) พัฒนามาตรการทางสังคม และมาตรการ sanction เพื่อสร้างบรรทัดฐานสังคมแบบใหม่ ของความซื่อสัตย์ พึ่งพาตนเอง แบ่งปันผู้อื่น (ง) วางรากฐานระบบขัดเกลาทางสังคม (Socialization system) ใหม่ โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคประชาชน ปฏิรูประบบการศึกษา เปลี่ยนเข้าหลอม (ครู และบุคลากรของกระทรวงศึกษา) สร้างครูที่มีความใส่ใจ มีความรู้ยุคใหม่ที่มีพื้นฐานและความเชี่ยวชาญด้าน STEM และมีคุณธรรม จัดการเรียนรู้ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง พัฒนาดูแลด้วย coach และการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 คิดเป็น มี growth mindset เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองและเติบโตบนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ (จ) พัฒนา Mindset เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการเป็น coach และ facilitator ช่วยสนับสนุนให้เกษตรกร startup คิดเป็น และพึ่งตนเองก่อน

4.3.2 ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยง

(1) **ความเสี่ยง : แรงต้านจากคนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์** ในการนำการปรับเปลี่ยนและโครงสร้างพื้นฐานเข้าสู่ชุมชน เช่น High AgriTech Park บริเวณพื้นที่อีสานใต้ เป็นต้น

ผลกระทบ แผนการดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะการสร้างให้เกิดการรวมกลุ่ม การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม และต้นแบบแห่งการเปลี่ยนแปลง

การบริหารความเสี่ยง (ก) ขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา influencer และ stakeholders ทุกกลุ่มในพื้นที่ สร้างสัมพันธภาพที่ดี (ข) เข้าหา ผู้นำความคิดในชุมชน สร้างความเข้าใจ ตระหนักรู้ จูงใจให้เข้ามาเป็นแนวร่วม เพื่อเป็นกระบอกเสียง (ค) แสดง ตัวอย่างประโยชน์ที่เกษตรกรและคนในพื้นที่จะได้รับจากการพัฒนาและปรับเปลี่ยน สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเชิงรุกเป็นระยะและต่อเนื่อง

(2) ความเสี่ยง : การยึดติดกับการผลิตแบบดั้งเดิมของเกษตรกร

ผลกระทบ : ecosystem ของการผลิตแบบใหม่เกิดช้า โอกาสของเกษตรกรไทยในการรับประโยชน์จากการลงทุนเพื่อการพัฒนาของรัฐ น้อยลง ต่างชาติได้รับโอกาสจากการพัฒนา startup ไทย มากกว่า

การบริหารความเสี่ยง (ก) แสวงหา early adopter ที่มีคุณลักษณะของ smart entrepreneur อย่างน้อย 500 ราย ที่กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ นำ success story (ทั้งที่มีอยู่แล้ว และสร้างใหม่) ที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์และรายได้จากการปรับเปลี่ยนมาผลิตเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ ทำ viral marketing กระตุ้นพฤติกรรมทำตามกัน สร้างกระแสการพูดถึงและบอกต่อเป็นระยะ อันจะไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งการผลิต การแปรรูป และการขาย รวมทั้งจัดให้มีการรวมกลุ่มเป็น community เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม และกระตุ้นให้เกิด network effect (ข) สร้างความเข้าใจในวิธีการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ระยะแรกต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตลดลง ระยะต่อไป ต้นทุนจะถูกกลง ผลผลิตมากขึ้น สร้างรายได้มากขึ้น พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ผลิตเพื่อไม่ให้ล้มเลิกกลางคัน และจัดให้มีการติดตามผลและการเยี่ยมเยียนเป็นระยะ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่/ระยะปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ ที่ชัดเจน ให้ความรู้เชิงลึก และให้การสนับสนุนเกษตรกรอย่างใกล้ชิด (ค) จัดให้มีกลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่เกษตรกรอินทรีย์ที่เข้าใจง่าย เข้าถึงโดยสะดวก พร้อมตัวอย่างความสำเร็จ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้จริง และสร้างมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจ (ง) สนับสนุนการเข้าถึง platform ซึ่งเป็นที่รวมของ supply chain และ technology ราคาเย่อเยี้ยว ส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายและเชื่อมโยงเกษตรกร กับ ผู้ช่วยผลิต ผู้ช่วยการแปรรูป ผู้ช่วยขาย ตลอด value chain เพื่อสร้างมูลค่าสินค้าที่สูงขึ้น รวมถึงให้การสนับสนุนในรูปแบบ “การสอนให้จับปลา” (จ) จัดให้มีกลไกหรือบริการให้ยืมเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรเพื่อสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ อย่างพอเพียงเพื่อให้เกษตรกรได้ใช้ร่วมกัน โดยภาครัฐให้การสนับสนุนอย่างมีกลยุทธ์ในช่วงเวลาที่เหมาะสม คู่ขนานกับการส่งเสริมการเติบโตและปรับตัวของธุรกิจเกี่ยวเนื่อง ด้วย

(3) ความเสี่ยง : คนรุ่นใหม่ และ Startup ขาดแรงจูงใจเข้าร่วมขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากไม่รู้ว่าทำแล้วจะได้อะไร และจะประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

ผลกระทบ : AgriTech startup มีจำนวนน้อยที่จะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมบริการดิจิทัลและ service solutions อาจไม่ครอบคลุมความต้องการตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่าของระบบเกษตรอินทรีย์คุณภาพ ขาดกลไกหลักในการขับเคลื่อน และโอกาสการพบ AgriTech unicorn น้อยลง การลงทุนภาครัฐไม่คุ้มค่า

การบริหารความเสี่ยง (ก) รัฐกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุน ประกาศเป็นวาระแห่งชาติที่ชัดเจน รวมถึงสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมดึงดูดคนเก่ง แหล่งทุนทั่วโลก จัดมาตรการภาษี มาตรการการเงิน ให้การสนับสนุน เป็นการเฉพาะ สร้างพันธมิตรบริษัทยักษ์ใหญ่ ให้การสนับสนุน (ข) เสาะหาและพัฒนา Opportunity AgriTech Startup เป็นต้นแบบแห่งความสำเร็จ (Role model) promote สร้าง viral สร้าง

แรงบันดาลใจ และดึงดูดให้มีคนเก่งมาเป็น startup ภาคการเกษตร (รวมถึงอาหาร) มากขึ้น (ค) ร่วมกับมหาวิทยาลัยชั้นนำและในพื้นที่ให้มีการเรียนการสอนวิชา AgriTech Startup เพื่อเปิดโลกทัศน์ ให้ความรู้ สร้างแรงบันดาลใจกับ talent เพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ ในอนาคต

(4) ความเสี่ยง : ผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจของ unicorn อาจมีไม่มากพอ

ผลกระทบ : การลงทุนภาครัฐมีโอกาสมลั้มเหลวสูง Unicorn Startup ไม่ได้รับการสนับสนุนเงินทุน เนื่องจากไม่น่าสนใจ

การบริหารความเสี่ยง (ก) ร่วมกับทุกภาคส่วน สร้าง demand ในระบบเศรษฐกิจทั้งภายในและต่างประเทศ สร้าง “พฤติกรรมผู้บริโภคแบบใหม่” ที่สอดคล้องกับธุรกิจของ AgriTech startup และเกษตรกรอินทรีย์ คุณภาพของไทย โดยอาจนำเทคนิคการตลาด การสร้าง brand การสร้าง demand เทียมเพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นและความสนใจในธุรกิจเป็นระยะ (ข) กระตุ้นตลาดผู้บริโภคเกษตรอินทรีย์ไทยทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มีมากขึ้น โดยเกาะกระแส Covid-19 และ trend รัชสุขภาพสุขภาพ (ค) ขยายตลาดไปในพื้นที่ หรือประเทศ ที่มีความสนใจเกษตรอินทรีย์หรือ product and services ของ AgriTech Startup โดยขอให้ทูตพาณิชย์ช่วยสนับสนุนและชี้ช่องทางการพัฒนาตลาด

(5) ความเสี่ยง : นวัตกรรม และ R&D ไม่ตอบโจทย์ นำมาใช้งานไม่ได้

ผลกระทบ : การพัฒนาเกษตรอินทรีย์และ AgriTech ไทย การล่าช้า อาศัยการเรียนรู้และลองผิดลองถูก ต้องพึงพิงกับกระบวนการดั้งเดิม ไม่ทันสมัย ต้นทุนสูง

การบริหารความเสี่ยง (ก) บูรณาการทิศทางและแนวทางการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ด้านเกษตรอินทรีย์ และสนับสนุนการลงทุนอย่างต่อเนื่อง (ข) ให้ภาคธุรกิจเอกชน และภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามามีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยน R&D ระหว่างกัน (ค) สร้าง use cases ถ่ายทอดเทคโนโลยี ดูแล patent ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ทางการพาณิชย์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ

4.4 สรุป

การนำข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง การสร้าง Thailand unicorn เพื่อการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน (Organic Agricultural Thailand Unicorn Project) ไปปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย ต้องวางทิศทางและเป้าหมายทั้งระยะสั้น กลาง และยาว ที่ทุกคนและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างเห็นพ้องเป็นภาพเดียวกัน อีกทั้งต้องมีการประเมินผลกระทบ โอกาสความสำเร็จ และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งจากการนำ Two-fold Metric มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน การลงทุนในทรัพยากรรวมถึงแรงงาน พบ 3 ประเด็นที่สามารถเริ่มต้นดำเนินการเพื่อให้เกิดผลโดยเร็ว ได้แก่ Sandbox งบประมาณ พัฒนาระบบนิเวศแห่งนวัตกรรมและการรวมกลุ่ม และ National Public Private Co-creation platform ผู้ช่วยเกษตรกรอินทรีย์อัจฉริยะ ทั้งนี้ จำเป็นต้องจัดการความท้าทายและบริหารความเสี่ยง ตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ด้วย

5. สรุปในภาพรวม

5.1 สรุปภาพรวมจากหัวข้อ 1-4

5.1.1 สรุปภาพรวม จากความเป็นมาของพัฒนาการที่รวดเร็วของประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีจุดเริ่มต้นจากการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจด้วยธุรกิจขนาดเล็ ก ฉะนั้นการสร้างและสนับสนุนให้เกิด Startup และเติบโตจนกระทั่งเป็น Unicorn จะทำให้เศรษฐกิจก้าวกระโดดได้อย่างรวดเร็ว รายงานฉบับนี้ คณะผู้จัดทำจึงมุ่งมั่นที่จะสร้าง Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก (Organic Agricultural Thailand Unicorn Project) โดยมุ่งหมายให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไทย ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นกลไกช่วยนำ คลังสมองคืนถิ่น” เพื่อสร้างชุมชนฐานรากที่เข้มแข็งและยั่งยืน อันจะสนับสนุนการเติบโตและการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว โดยมีเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง แนวทางการบรรลุเป้าหมายและมิติการพัฒนา 11 ประเด็นจาก 11 หน่วยงาน ตามภาพที่ 8

ภาพที่ 7 เป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง แนวทางการบรรลุเป้าหมายและมิติการพัฒนา 11 ประเด็นจาก 11 หน่วยงาน

5.1.2 การชี้แนะนโยบาย (Policy advocacy) การดำเนินนโยบายและพิจารณาการลงทุนของภาครัฐในสภาวะเศรษฐกิจถดถอย เติบโตช้า ฐานะการเงินการคลังขาดเสถียรภาพ ในขณะที่ประเทศจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูให้เข้าสู่ภาวะปกติและเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน โดยใช้โอกาสของการเกิดขึ้นและเติบโต

ของโมเดลธุรกิจแบบ startup และสภา กระแสรักสุขภาพ (Health Conscious) และ BCG model ที่ส่งผลให้ เกษตรอินทรีย์ ได้รับการตอบรับมากขึ้น ควรพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) **ภาครัฐ**ควรกำหนดเป้าหมายและประเด็นการพัฒนาประเทศที่เฉพาะเจาะจง (focus) จำนวนไม่มาก แล้วระดมสรรพกำลังรวมทั้งทรัพยากรมาดำเนินงานอย่างเป็นองค์พหุเดียวกัน โดยควรกำหนดให้ “การสร้าง Thailand Unicorn เพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพสู่ตลาดโลก” เป็นวาระแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป โดยให้ดำเนินนโยบายแบบ “ทำน้อยได้มาก” มุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน **ภาครัฐด้วยกันเอง และหน่วยงานภาครัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ** โดย share เป้าหมาย share องค์กรความรู้ share วิธีคิด share ทรัพยากร พร้อมสร้างสรรครูปแบบการดำเนินงานที่ใช้งบประมาณขับเคลื่อนเท่าที่จำเป็น เลือกดำเนินการในส่วนที่กระทบวงกว้างและได้ผลคุ้มค่า มี RoI ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมสูง ก่อน (Review, Redeploy ทบทวน ชะลอ ยกเลิกงานที่ไม่จำเป็น แล้ว replace งาน/โครงการที่ให้ RoI สูง) โดยให้ **สำนักงานประมาณและกระทรวงการคลัง**เร่งศึกษาและวางแนวทางการนำ asset ภาครัฐมาสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม เช่น การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนด้วยวิธีการ securitization และหาแหล่งทุนสนับสนุนอย่างอื่น เช่น crowdfunding เป็นต้น พร้อมทั้งให้จัดตั้ง “**คณะกรรมการร่วมภาครัฐภาคเอกชน**” ขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อวางกรอบยุทธศาสตร์ของประเทศ ติดตามวิเคราะห์ช่องว่าง และประสานจัดให้มีมาตรการสนับสนุนโดยเฉพาะ คัดเลือกทีมงานที่มีฝีมือทั้งภาครัฐและเอกชน มาขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งให้มี “**คณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ**” โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ทำงานคู่ขนานกันไป

(2) **ภาครัฐ**ควรนำแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศสิ่งไปรีในมุมของการสร้าง ให้เกิดระบบนิเวศแห่งนวัตกรรม โดยร่วมกับภาคเอกชน โดยเฉพาะกับคนตัวใหญ่ที่แข็งแกร่งกว่า ทำหน้าที่เป็น platform สำหรับการพัฒนาให้กับทุกภาคส่วน ใช้ “**กลยุทธ์แม่เหล็กดูดแม่เหล็ก**” สร้างระบบนิเวศที่มีคนเก่ง มารวมตัวกัน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จุดประกายการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาคนในระบบ โดยนำมาตรการทางการเงิน กฎหมาย ภาษี สิทธิประโยชน์ รวมทั้งใช้เครือข่ายที่มีอยู่ มาใช้ควบคู่กันไป สำหรับการกำหนด มาตรการความช่วยเหลือหรือสนับสนุนต่าง ๆ ควรพิจารณาช่วยให้กลุ่มที่แข็งแกร่งและมีอัตราการเจริญเติบโต ทางธุรกิจอย่างก้าวกระโดด เช่น Opportunity AgriTech Startup ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และ Smart Farmer ให้เติบโตไปก่อนเพื่อช่วยให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมพัฒนาเติบโตไปอย่างรวดเร็ว และเป็นการสื่อสารและ กระตุ้นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในการมูมานะ เพียรพยายาม อดทน และพึ่งพาตนเองก่อน แล้วใช้ “**กลยุทธ์ ดอกไม้กับแมลง**” เพื่อจูงใจให้คนตัวใหญ่หรือคนที่แข็งแกร่งกว่ากลับมาช่วยเหลือคนตัวเล็ก เพื่อสร้างสังคม แห่งความร่วมมือและการแบ่งปัน ที่จะเติบโตไปร่วมกัน ในการนี้รัฐควรระมัดระวังในการเข้าไปมีบทบาทนำ ในอุตสาหกรรม ดำเนินนโยบายแบบธรรมชาติคัดสรร และจะมุ่งเน้นการสอนให้จับปลามากกว่าเอาปลาแจก

(3) **กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** ควรปลดล็อกและผ่อนคลายเงื่อนไขที่ซับซ้อนเชิงกระบวนการ และกฎหมาย แก่กฎหมายและระเบียบเพื่อส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า 1.8 ล้านบาทเข้าถึงแหล่ง

ทุนได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลดภาระความยุ่งยากในการดำเนินการผลิตขั้นตอนของกฎหมาย เพื่อสนับสนุนรวมตัวเกษตรกรอินทรีย์แปลงเล็ก รายย่อย ชาดพลังขับเคลื่อน สร้าง “ระบบฟาร์ม” โดยนำหลักการของเกษตรแปลงใหญ่ มาประยุกต์ใช้ ในการร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูกและการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม อันนำมาสู่การลดต้นทุนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและการตลาดรวม สร้างอำนาจต่อรอง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้กลุ่มเกษตรกรกำหนดกติกากลุ่มตัวเอง ให้มีระบบกรรมสิทธิ์ในกระบวนการผลิตและการกำหนดราคาผลผลิต และให้**องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการเข้าไปให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่เกษตรกร** สร้างตลาดเกษตรรวมภาครัฐ เกษตรกร และผู้ค้าโดยไม่ปล่อยให้ตลาดสินค้าเกษตรเป็นไปตามธรรมชาติ ในการนี้ ให้ **ธกส. และสถาบันการเงินของรัฐสนับสนุนทุนให้เกษตรกรแปลงใหญ่** ที่เข้าร่วมโครงการโดยปลอดดอกเบี้ย สร้างความยืดหยุ่นเงินทุนหมุนเวียน ออก package ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรจัดการหนี้ในระบบอย่างยั่งยืน ขยายระยะเวลาคืนเงินกู้จาก 12 เดือนเป็น 36 เดือนเพื่อให้เวลาคืนทุน พัฒนาทักษะอาชีพและ Financial Literacy **ระยะยาว ภาครัฐ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงพาณิชย์** ควรร่วมพิจารณาทบทวนโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรของไทย สร้างความชัดเจนในทิศทางและวางกลยุทธ์การผลิตในภาคการเกษตรของไทยว่ายังควรพึ่งพิงการผลิตเพื่อส่งขายเป็น raw material ไปยังต่างประเทศ หรือควรจะมีแนวโน้มการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศให้เพียงพอ และเน้นการพัฒนาสินค้าคุณภาพมูลค่าสูง ส่งขายเป็น niches market ทั่วโลก

5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน

5.2.1 ความท้าทายในการบูรณาการความคิดจากสมาชิกในกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่มต่างมีหน้าที่การทำงานและประสบการณ์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง บ้างทำงานอยู่ในส่วนกลาง บ้างมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ บ้างทำงานในระดับจังหวัด บ้างถนัดวิชาการ บ้างถนัดการปฏิบัติ ประกอบกับช่องว่างทางอายุ และระยะห่างทางสังคมที่พบกันได้เฉพาะในโลก virtual สร้างให้เกิดความท้าทายให้กับการบูรณาการความคิดของกลุ่มเป็นอย่างมาก ในความคิดแรก การหลอมทะเลายกำแพงความคิดเห็นและการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกคน ดูเหมือนจะเป็นเรื่องยากที่จะเกิดขึ้นในรอบระยะเวลาอันสั้น แต่ทว่าในความเป็นจริงเมื่อได้คุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สมาชิกในกลุ่มมีความคิดไปในทิศทางและแนวทางเดียวกัน และมุ่งหวังที่จะเห็นการพัฒนาประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยความเห็นพ้องของกลุ่มในการคัดสรรและเลือกหัวข้อที่ท้าทาย เป็นเรื่องใหม่ ไกลตัว ไม่คุ้นเคย โดยยึดหยัดและตั้งใจจะนำประสบการณ์ องค์ความรู้ บทเรียนจากต่างประเทศที่มีความสำเร็จ และความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารายงานผลการศึกษา เพื่อกำหนดเป้าหมาย แนวทาง และวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

การทำงานของสมาชิกกลุ่มจึงใช้เวลามากในการระดมความคิดเห็นแต่มีประสิทธิภาพ มีการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน เปิดใจ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มุ่งสู่ภาพอนาคตร่วมกัน ผสานภารกิจแบบ Silo ร้อยเรียงเรื่องราวเข้าเป็น Value Chain สร้าง Unicorn ขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์และเศรษฐกิจฐานราก

ที่ยั่งยืน โดยปราศจากการทำงานแบบเดิม เสริมความคิดบวกเพื่อให้ได้งานใหม่ วิธีและวิธีการพัฒนาประเทศแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดติดกับอุปสรรคและปัญหา ผลักดันแนวความคิดบวก หาวิธีที่จะก้าวผ่านอุปสรรค มีแนวคิดร่วมที่จะไปสู่การปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน

5.2.2 การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาตนเอง (IS) ให้เข้ากับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP) สมาชิกในกลุ่มได้ถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะทางของตนใน IS และรวบรวมประเด็นข้อเชื่อมโยงในการทำ GP โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้คิดประสานหัวข้อร้อยเรียงเป็นเรื่องราวสู่เป้าหมายการสร้าง Thailand Unicorn ทั้งในรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติ รวมถึงมิตินวัตกรรมทั้ง 11 มิติ ดังนี้

ภาพที่ 8 แสดงเรื่องราวสู่เป้าหมายการสร้าง Thailand Unicorn ในรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติ และมิตินวัตกรรมทั้ง 11 มิติ

กลุ่ม GP05	รายงาน IS	เชื่อมโยงกับ GP (How to)
1. นายอึ้ง เจริญนาถ สำนักงบประมาณ	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณด้านสาธารณสุข เพื่อการเข้าถึงโรคชื่อยั่งยืน กรณีศึกษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	การประยุกต์แนวทางการทำงานในลักษณะ Gross Function และแผนงานงบประมาณเชิงบูรณาการเพื่อการเข้าถึงวัคซีนอย่างยั่งยืน สู่ การบูรณาการงบประมาณทุกมิติ (Agenda Function Area) เพื่อนับสนุนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของไทย รวมทั้งพัฒนา Sandbox สำหรับการพัฒนาและบริหารจัดการงบประมาณในลักษณะแผนงานเชิงบูรณาการ ที่ครอบคลุมงบประมาณทุกแหล่งเงิน (Budget Coverage)
2. นายอภัย รัตจิตร กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง	การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการสินค้าผ่านแดนในมิติของศุลกากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในระบบโลจิสติกส์ของประเทศ	การสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถในการดำเนินการนำเข้าและส่งออก เพื่อขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์คุณภาพ Thailand Unicorn สู่ตลาดโลก เพื่อเศรษฐกิจฐานรากที่ยั่งยืน (Thailand Organic Agriculture Unicorn Project) โดยมีเป้าหมายเพื่อการเพิ่มมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไทยให้สูงขึ้น และเป็นรัฐที่ ยอมรับใน ตลาดสากลมากขึ้น
3. นางอนงค์ เจริญชัย สน.พจน.จังหวัดแพร่ กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	ด้านต้นแบบสู่การเข้าสู่ระบบการพัฒนาศูนย์ชุมชนหรืออย่างมีส่วนร่วมของชุมชน	การส่งเสริมให้ Startups หรือ Smart farmers มีส่วนในการดูแล และพัฒนาผู้สูงอายุ ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี สนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคลังสมอง เป็นทีมการผลิต สร้างอาชีพรายได้แก่ผู้สูงอายุ เป็นการพัฒนาศูนย์ชุมชนผู้สูงอายุ ให้มีสุขภาพแข็งแรงและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. นายอภิพล ไลท์พันธ์ สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	การส่งเสริมเกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและคุณภาพชีวิตที่ดี	การส่งเสริมเมืองเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มี Smart Farmer และ Young Smart Farmer ในพื้นที่อำเภอเป็นเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนการเพิ่มพื้นที่การผลิตให้ได้ร้อยละ 10 ของพื้นที่การเกษตรของอำเภอ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องและเสริมหนุนกันในการขับเคลื่อน มิติย่อย การขับเคลื่อนเมืองเกษตรอินทรีย์อัจฉริยะ
5. นายชัชชัย นธิสัมพันธ์ สำนักบำรุงทาง กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม	แนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการติดตาม ควบคุมต้นทุนการบำรุงรักษาทางหลวงชนบท	การพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์ทางการขนส่ง ผลักดันและส่งเสริมเกษตรอินทรีย์คุณภาพเพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในการขนส่ง
6. นางสาววิภาดา สีน้อมวงศ์ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	Digital Noah : การสร้างโอกาสให้คนไทย ปรับตัวและดำรงชีวิตในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างสมดุลมีภูมิคุ้มกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดี และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มดิจิทัล และการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความคุ้นเคยให้เกษตรกร SMEs และประชาชนทุกกลุ่ม ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม มาปรับใช้ในการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ในบริบทใหม่ รวมทั้งการสร้างระบบนิเวศแห่งความเชื่อมั่นที่ช่วยให้สามารถทำงานและอยู่ร่วมกันบนโลกได้อย่างสมดุล
7. นายอนุชิต ชาญสวัสดิ์ กรมการศึกษานานาชาติ กระทรวงพาณิชย์	ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะการค้าชายแดนและข้ามแดน	การพัฒนาระบบข้อมูลการค้าชายแดนและข้ามแดนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของภาครัฐและเอกชน สามารถเข้าถึงข้อมูลการค้าเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมการค้าชายแดนและข้ามแดน และเป็นการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดโลก
8. นายไพฑูริย์ แยมานะ ผู้อำนวยการกรม กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม	การให้ความรู้และคำปรึกษาจากกฎหมายแก่ประชาชนผ่านระบบดิจิทัล	การพัฒนาวิธีการให้คำปรึกษากฎหมาย เพื่อให้ Thai Unicorn และประชาชน ไม่ตกเป็นเหยื่อเสียเปรียบในการเข้าทำสัญญาต่างๆ โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้เพื่อความสะดวกของคู่สัญญา
9. นางสาวภาวณา อ่องจตุร สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 8 นครสวรรค์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน	การพัฒนาและส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานของผู้ประกอบอาชีพสาขา 26 เพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงานไทย	การพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการให้มีศักยภาพสูงขึ้นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล HI tech และ HI touch ด้วยการสนับสนุนเงินอุดหนุนพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐานและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
10. นางสาวณัฏฐิศา อธิชัยบุคคล สำนักงานปทุมธานีเพื่อสิทธิ กระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	การพัฒนาแบบบูรณาการวิจัยงานวิจัยของประเทศด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมประสิทธิภาพการบริการ	การอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาให้กับส่วนราชการสถานศึกษาวิจัย และผู้ประกอบการที่ใช้พลังงานนวัตกรรมเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของเกษตรอินทรีย์คุณภาพและต่อยอดผลผลิต
11. นางสาวอริชรา อำนวยพรเดช กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	การเพิ่มขีดความสามารถ SMEs และ OTOP เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก	ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจฐานรากสู่การสร้าง Thailand Unicorn ในภาคเกษตรอินทรีย์ในเชิงการพัฒนาการเป็น Entrepreneur ของ Thailand Unicorn

บรรณานุกรม

- สถาบันพัฒนาชุมชน, เจตนารมณ์ และเป้าหมายของการสนับสนุนงานเศรษฐกิจและทุนชุมชน, จาก https://web.codii.or.th/development_project/20201125-20029/ [วันที่เข้าถึง 24 กรกฎาคม 2564]
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสที่ 1 (มกราคม – มีนาคม) พ.ศ. 2564, จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/แรงงาน/ภาวะการทำงาน_ofประชากร.aspx [วันที่เข้าถึง 24 กรกฎาคม 2564]
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, รายงาน GDP MSME ไตรมาสแรกของปี 2564 และคาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจ MSME ในปี 2564, จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210604111231.pdf, [วันที่เข้าถึง 24 กรกฎาคม 2564]
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, **เกษตรกรรม ทางเลือก-ทางรอด**, จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/agriculture-alternative-way-of-survival>
- กรุงเทพธุรกิจ, SME ต่างกับ Start Up อย่างไร, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/652867>
- DESKMAG, Coworkation : เมื่อการทำงานและการพักผ่อนมาพบกัน, จาก <https://www.deskmag.com/th/coworkers/why-startups-are-good-for-the-economy-coworking-spaces-374>
- SUCHIT LEESA-NGUANSUK and others, Article : Ascent of the unicorns, Bangkok Post, <https://www.bangkokpost.com/business/2132027/ascent-of-the-unicorns> [เข้าถึง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2564]
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, **บทความ เรื่อง AgriTech พลิกโฉมอนาคตภาคเกษตรไทย... มุ่งไปในแนวทางการใช้เทคโนโลยีในพื้นที่ที่จำกัด (กระแสดรครัน ฉบับที่ 3223)** เข้าถึงได้ที่ <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/AgriTech-z3223.aspx>, [วันที่เข้าถึง 24 กรกฎาคม 2564]

คณะผู้จัดทำ

- 94076 นางสาววิภาดา ลีวเฉลิมวงศ์
ตำแหน่ง หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี
หน่วยงาน สำนักงานรัฐมนตรี
- 94019 นายถวัลย์ รอดจิตต์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานศุลกากร
หน่วยงาน กรมศุลกากร
- 94033 นางอนงค์ เจริญวัย
ตำแหน่ง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดแพร่
หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 94046 นายกมล โสพัฒน์
ตำแหน่ง เกษตรจังหวัดลพบุรี
หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร
- 94061 นายชูชัย พันส์อัมพร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักบำรุงทาง
หน่วยงาน กรมทางหลวงชนบท
- 94005 นายน้อง เจริญภาค
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองจัดทำงบประมาณด้านสังคม 3
หน่วยงาน สำนักงบประมาณ
- 94089 นายนิวัฒน์ หาญสวัสดิ์
ตำแหน่ง นักวิชาการพาณิชย์เชี่ยวชาญ
หน่วยงาน กรมการค้าต่างประเทศ
- 94103 นายไพบุลย์ เมฆมานะ
ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกรม
หน่วยงาน กรมบังคับคดี
- 94117 นางสาวอาภากร ว่องเขตกร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 8 นครสวรรค์
หน่วยงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

- 94131 นางสาวอัมพิกา อภิชัยบุคคล
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
 หน่วยงาน สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
- 94145 นางสาวอริยาพร อำนวยสรเดช
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรม
 หน่วยงาน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม